СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 5.04, 21.26, 16.22;
Віцебск — 4.47, 21.23, 16.36;
Магілёў — 4.53, 21.15, 16.22;
Гомель — 4.59, 21.04, 16.05;
Гродна — 5.22, 21.39, 16.17;
Брэст — 5.29, 21.33, 16.04.

МЕСЯЦ:
Поўня 14 ліпеня.

ІМЯНІНЫ:
Казанскай Божай Маці; Андрэя, Даніэля.

ЗВЯЗДА

21 ЛІПЕНЯ 1992 г. аўторак, № 144 (21922)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

Эгон КЛЕПШ: «РАЗАМ ШУКАЦЬ ШЛЯХ У БУДУЧЫНЮ»

З 17 па 22 ліпеня старшыня Еўрапарламента Эгон Клепш робіць візіт у краіны СНД — Беларусь, Расію і Украіну. Мэта місіі — устанаўленне трывалых кантактаў паміж гэтымі рэспублікамі і краінамі супольніцтва. Як лічаць члены дэлегацыі, еўрапейскі карабель пакуль што яшчэ недабудаваны, але пачаў ужо нялёгкае плаванне па бурных водах інтэграцыі. На адным з апошніх пасяджэнняў ЕС прынята рашэнне аб расшырэнні супрацоўніцтва з дзяржавамі Садружнасці па ахове навакольнага асяроддзя, у канверсіі, прыватызацыі, павышэнні бяспекі АЭС, сацыяльнай абароне насельніцтва.

Першы візіт кіраўніка Еўрапейскай парламенцкай асамблеі па краінах Садружнасці пачаўся з Беларусі. 18 ліпеня дэлегацыя наведала штаб-кватэру Рабочай групы Саветаў кіраўнікоў дзяржаў і кіраўнікоў урадаў СНД, размешчаную ў Мінску.

У той жа дзень дэлегацыя ЕС сустрэлася са Старшынёй Вярхоўнага Савета рэспублікі Станіславам Шушкевічам. На прыёме размова ішла аб будучыні Беларусі і дзяржаў Садружнасці.

Ларыса ЛАЗАР. (БЕЛІНФАРМ).

«ПАГОНЮ» ЗНОЙДЗЕЦЕ Ў КІЁСКАХ

ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. У кіёсках «Саюздруку» з'явілася новая беларуская газета «Пагоня» — выданне Гродзенскага абласнога культурна-асветніцкага фонду «Бацькаўшчына» — рэгіянальнай філіі Згуртавання беларусаў свету. Гэта васьміпалоснае выданне фармату «раёнкі», над якім працуе каля 10 чалавек. Выходзіць раз у тыдзень. Цяпер «Пагоня» — адзіная абласная грамадска-палітычная газета на беларускай мове. Дарэчы, у Гродна з 1919 года не выходзіла ніводнага перыядычнага выдання на роднай мове.

УСЛЕД ЗА ЛІМОНАМІ — АЛЕЙ

Першыя 80 мільёнаў рублёў пералічаны на рахунак створанага ў ліпені беларуска-італьянскага партнёрскага фонду. Аб гэтым паведаміў вечарам 17 ліпеня на сустрэчы з журналістамі пасол Італьянскай Рэспублікі ў Беларусі Джан Лука Берцінета.

— Гэтыя грошы атрыманы ад рэалізацыі тысячы тон сіцылійскіх лімонаў, прысланых жыхарам Беларусі ў дар ад урада Італіі, — сказаў дыпламат. — Мы прааналізавалі вопыт размеркавання гуманітарнай дапамогі ў краінах СНД і прыйшлі да вываду, што бясплатнае размеркаванне прадуктаў дае непрацяглы эфект. Вырашылі, што больш разумна рэалізоўваць іх праз гандлёвую сетку, а выручаныя сродкі ўкладваць у аздараўленчыя праграмы, звязаныя з ліквідацыяй вынікаў чарнобыльскай катастрофы.

Наступнай акцыяй будзе дабрачынная распрадажа аліўкавага алею, які таксама накіроўвае італьянскі ўрад у дар Беларусі.

Валянціна МЕНШЫКАВА. (БЕЛІНФАРМ).

Пра людскасць

«Вы — правакатар!» — крычала ў твар інваліду жанчына, якая літаральна кіпела ад абурэння і злосці.

Чалавек без абедзвюх ног прыкаціў на сваёй калясцы на плошчу Перамогі, дзе ў гэты час сабраліся ўдзельнікі вызвалення Беларусі ад нямецкіх захопнікаў. На грудзях у інваліда вісеў самаробны плакацік. Дзесяць радкоў тэксту абвінавачвалі ўладу, пракурораў і наогул увесь белы свет. Зразумела, з такім плакатам яшчэ зусім нядаўна ён сюды не трапіў бы, а каб і трапіў, то не больш як на нейкую хвіліну. І на гэты раз падышла міліцыя, але ўбачыла, што нічога дрэннага чалавек не робіць і пакінула яго ў спакоі. А асобныя людзі працягвалі зневажаць інваліда. Больш за ўсіх старалася не вельмі маладая, затое вельмі энергічная жанчына. І толькі адзін чалавек паглядзеў на ўсё гэта, паслухаў і сказаў: «Людзі добрыя, не дай Бог вам такога лёсу, як у гэтага чалавека».

Інвалід назваў сябе: Рыгор Іванавіч Гапоненка. Мы спыталі, дзе ён жыве. «Жыву, дзе давядзецца. Галоўным чынам у падвалах», — адказаў ён. Дык хто ён — правакатар ці проста няшчасны чалавек, якому, як паветра, патрэбны наша міласэрнасць і дапамога?

Мікалай АМЕЛЬЧАНКА.
Фота аўтара.

БЕЛАРУСЬ — РАСІЯ: РУКУ НА ДРУЖБУ

У маскоўскім «Прэзідэнт-атэлі» 20 ліпеня пачалася сустрэча ўрадавых дэлегацый Расіі і Беларусі на чале з кіраўнікамі кабінетаў Ягорам Гайдарам і Вячаславам Кебічам. У ходзе трохгадзінных перагавораў мяркуецца абмеркаваць рад пытанняў, якія датычаць ваенна-палітычнага і эканамічнага супрацоўніцтва дзвюх краін.

Адкрываючы сустрэчу, Ягор Гайдар падкрэсліў існуючы высокі ўзровень супрацоўніцтва Расіі і Беларусі ў ажыццяўленні эканамічных рэформ і ў станаўленні Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Ён адзначыў, што «сёння можна гаварыць не проста аб сустрэчы, а аб сумесным пасяджэнні ўрадаў дзвюх краін».

Ягор Гайдар сказаў, што да сённяшняй сустрэчы поўнасцю ўзгоднены і гатовы да падпісання дзевяць дакументаў. Гэта — Пагадненне аб умовах паставак прадукцыі, тавараў, сыравіны, прадуктаў харчавання паміж прадпрыемствамі і арганізацыямі; Пагадненне аб цэнаўтварэнні на прадукцыю міждзяржаўнага абмену; Пагадненне аб падатковай палітыцы; Пагадненне аб сумесным удзеле ў развіцці галін народнай гаспадаркі рэгіёнаў, правядзенні акцыяніравання, арганізацыі сумесных прадпрыемстваў і іншых формах узаемнага супрацоўніцтва; Пратакол аб сумесных дзеяннях па ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС; Пагадненне аб каардынацыі супрацоўніцтва ў галіне транспарту і сувязі, у тым ліку чыгуначнага, паветранага і іншых; Пагадненне аб асноўных прынцыпах і ўмовах узаемаадносін у галіне транспарту нафты, нафтапрадуктаў і прыроднага газу; Пратакол аб разглядзе пытанняў узаемнай пастаўкі рэсурсаў па паліўна-энергетычнаму комплексу ў 1992 годзе; Дагавор аб супрацоўніцтве ў ваеннай галіне і звязаныя з ім пагадненні.

У папярэднім парадку дня сустрэчы ўрадавых дэлегацый Расіі і Беларусі таксама стаялі пытанні аб узгодненай грашова-крэдытнай і валютнай палітыцы дзвюх дзяржаў, якія захоўваюць рубель у якасці адзінага законнага плацежнага сродку, аб прынцыпах вылічэння і механізме абслугоўвання ўнутранага доўгу былога СССР насельніцтву, аб падзеле і абслугоўванні знешняга і ўнутранага валютнага доўгу, а таксама пытанне аб выкарыстанні маёмасці былога СССР за мяжой.

Як чакаецца, каля 18 гадзін пачнецца цырымонія падпісання двухбаковых дакументаў Ягорам Гайдарам і Вячаславам Кебічам.

Іван ІВАНОЎ, кар. ІТАР—ТАСС спецыяльна для БЕЛІНФАРМа.

МЫ — НЕ БАНКРУТЫ, БАНКРУТЫ — НЕ МЫ

Намеснік старшыні Магілёўскага гарвыканкома Е. Шасцерыкова заявіла аб банкруцтве Магілёўскай універсальнай рэгіянальнай біржы. Аднак старшыня біржавага савета АТ «МУРБ» Б. Кліменка рашуча абверг паведамленне, з'едліва заўважыўшы, што «некаму ў гарвыканкоме захацелася свае мары выдаць за рэчаіснасць».

У пацвярджэнне сваіх слоў ён прывёў наступныя даныя: за апошнія паўгода гандлёвы абарот на Магілёўскай універсальнай біржы склаў 340 млн. рублёў (пры 100 млн. рублёў абароту за дзевяць месяцаў мінулага года), што прыносіла даходаў акцыянерам біржы толькі ад рэгістрацыйнага збору 1,2 млн. рублёў. «Фінансавае становішча біржы як ніколі стабільнае», — дадаў Б. Кліменка.

Барыс МІХЕЕЎ, БелаПАН.

БЕЛІНФАРМ АДПРАЎЛЯЕЦЦА Ў ДАРОГУ

Чытач за доўгія гады, несумненна, прывык да таго, што на старонках газет рэспублікі рэгулярна паяўляліся паведамленні, падпісаныя абрэвіятурай «БЕЛТА». Беларускае тэлеграфнае агенцтва, якое нарадзілася ў далёкім 1918 годзе, апошнія дваццаць гадоў існавала як адно з ведамстваў пры Савеце Міністраў рэспублікі і карысталася правамі дзяржкамітэта. З першых дзён на яго была ўскладзена задача інфармаваць чытачоў аб дзейнасці дзяржаўных і іншых афіцыяльных структур, аб прымаемых рашэннях і іх выкананні, даваць па магчымасці самую шырокую карціну жыцця рэспублікі, у тым ліку і для саюзнай і зарубежнай аўдыторыі.

Не нам меркаваць, наколькі бездакорна гэта атрымлівалася. Але тое, што без матэрыялаў, падрыхтаваных журналістамі Беларускага тэлеграфнага агенцтва, не абыходзілася ні адна газета, ні адзін інфармацыйны выпуск тэлебачання і радыё рэспублікі, дае нам падставу лічыць: гісторыя Беларусі пісалася і нашымі пёрамі.

І вось БЕЛТА няма. У студзені гэтага года Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, удасканальваючы структуру органаў кіравання, стварыў Міністэрства інфармацыі. Услед за гэтым рашэннем Савета Міністраў Беларускае тэлеграфнае агенцтва ўключана ў састаў Міністэрства інфармацыі і ліквідавана як адно з падраздзяленняў у структуры ўрада. Загадам міністра інфармацыі на базе БЕЛТА створана Беларускае інфармацыйнае агенцтва (БЕЛІНФАРМ), якое працуе на правах дзяржаўнага прадпрыемства.

БЕЛІНФАРМ, прымаючы эстафету ў БЕЛТА, будзе па-ранейшаму інфармаваць чытачоў аб дзейнасці парламента, яго Прэзідыума і камісій, урада, міністэрстваў і ведамстваў. Мы, як і раней, будзем старацца даваць як мага больш поўную хроніку падзей у рэспубліцы. Пры гэтым мы будзем кіравацца толькі Канстытуцыяй, заканадаўствам рэспублікі, а не партыйнымі пастановамі, як раней. Мы будзем паведамляць аб дзейнасці ўсіх партый, аб мерапрыемствах, якія імі праводзяцца, але не станем прапагандаваць ідэі і палітыку ні аднай з іх. Гэта, на наш погляд, неабходная ўмова зафіксавана ў палажэнні аб Беларускім інфармацыйным агенцтве. І будзем спадзявацца, што ніхто не перашкодзіць нам яе выконваць. Будзем спадзявацца таму, што, па праўдзе кажучы, ва ўмовах дэмакратыі і галоснасці ахвотнікаў камандаваць журналістамі не паменшала.

Галоўны адбітак на дзейнасць БЕЛІНФАРМа будзе рабіць тая акалічнасць, што БЕЛІНФАРМ — дзяржаўнае агенцтва суверэннай Беларусі, якая ўсё больш упэўнена выходзіць у свет, ажыццяўляе самастойную ўнутраную і знешнюю палітыку, сама распараджаецца сваім дабрабытам. Нам трэба будзе не адставаць ад гэтага поступу, што запатрабуе новага ўзроўню прафесіяналізму, аператыўнасці, сучасных сродкаў перадачы інфармацыі, адкрыцця карпунктаў у іншых краінах, устанаўлення сувязей са многімі агенцтвамі.

Мы будзем імкнуцца працаваць так, каб пра жыццё ў Беларусі ведаў свет, а Беларусь ведала пра жыццё ў іншых краінах.

Калектыў БЕЛІНФАРМа, маючы прафесіяналаў добрага класа, разумеючы свае задачы і сваю адказнасць, адпраўляецца ў дарогу.

Якаў АЛЯКСЕЙЧЫК, генеральны дырэктар Беларускага інфармацыйнага агенцтва.

БЕЗ ВЫКЛЮЧЭННЯЎ ДЛЯ ПРАВАСЛАЎНЫХ

ЖЛОБІН. Ужо другое лета запар жлобінская абшчына хрысціян-католікаў арганізуе для дзяцей Жлобіна і раёна паездкі на адпачынак у Польшчу. Днямі туды выехала чарговая група дзяцей у колькасці 22 чалавек — ад 7 да 15 гадоў.

Амаль тры тыдні яны будуць жыць у прафілакторыі і ў сем'ях палякаў. Усе расходы, звязаныя з паездкай, бярэ на сябе касцёл. Нягледзячы на гэта, жлобінскія каталікі пры фарміраванні групы ўключылі ў яе і дзяцей з сем'яў праваслаўных. Плануецца, што ў жніўні туды адправіцца яшчэ адна група са Жлобіншчыны.

ЗНОЎ «ЗАЙЦЫ»

«Зайцоў», ці, як кажуць, безбілетнікаў, чыгуначнікі не любяць. Лепш, калі не хочаш непрыемнасцей, дамовіцца з праваднікам.

Не ў пашане тут зайцы і іншая фауна і на беларускіх грошах. Напрыклад, на чыгуначнай станцыі Ганцавічы і прыпыначным пункце Якуба Коласа ў вёсцы Люсіна Брэсцкай вобласці іх дагэтуль пры разліках не прымаюць пад рознымі адгаворкамі.

М. БАБОК.

РЫНАК ІМЯ ЛЕНІНСКАГА КАМСАМОЛА?

САЛІГОРСК. Хутка горад будзе мець свой рынак, які мала ў чым уступіць сталічнаму Камароўскаму. У наступным годзе пачнецца яго ўзвядзенне насупраць вакзала па вуліцы Ленінскага камсамола. Кошт будаўніцтва ў цэнах мінулага года перавышае 6 мільёнаў рублёў.

Праект рынку прывабны. Крыты павільён зойме 1.500 квадратных метраў, побач — магазіны, дзе можна набыць прамтавары, сельгаспрадукты, а таксама тавары кааператываў. Тут жа будуць кіёскі, кафэ на 50 месц, памяшканні для прыёму і захоўвання прадуктаў. Агародніна, мяса, малако будуць захоўвацца ў кладоўках падвала, адкуль падавацца да прылаўкаў грузавым ліфтам.

РАДЫЁФАКТ

Лідэры краін СНД плануюць правесці сустрэчу ў вярхах у верасні. З паінфармаваных крыніц сталі вядомыя дата і месца сустрэчы — 25-га, Бішкек.

***

Інстытут сацыялагічных даследаванняў Акадэміі навук Беларусі правёў адкрытае апытанне насельніцтва аб палітычнай і эканамічнай сітуацыі ў рэспубліцы. Сабрана 495 анкет, выказана 537 прапаноў.

У раздзеле «Эканоміка» большасць апытаных чакае прыватызацыі і ўвядзення нацыянальнай валюты. У раздзеле «Палітыка» палавіна апытаных лічыць, што трэба менш гаварыць, а больш працаваць. Амаль аднолькавая колькасць жыхароў рэспублікі за аднаўленне СССР і за тое, што трэба прыслухоўвацца да прапаноў лідэраў БНФ.

***

На аўтамабільным пераходзе «Варшаўскі мост» у гэтыя дні самыя доўгія чэргі за апошнія тыдні. Чакаць выезду за мяжу давядзецца не менш трох сутак.

Тым часам у Рэспубліцы Польшча ўведзена 25-кіламетровая прыгранічная зона, дзе пагранічнікі маюць права правераць дакументы ў кожнага прыезджага.

***

Брэсцкі ваенны шпіталь усё часцей прымае на лячэнне ваеннаслужачых, якія пацярпелі зусім не пры выкананні баявых задач. Тут пачасціліся нападзенні на афіцэраў, якія прыбываюць з Заходняй групы войск і накіроўваюцца праз абласны цэнтр у краіны СНД. Ваенныя церпяць, спрабуючы абараніць сябе ад грабяжоў з боку айчынных рэкеціраў.

***

З 20 ліпеня ў Латвіі ўведзена ўласная валюта. Цяпер тут сапраўдны толькі латвійскі рубель. У абменных пунктах яго можна набыць за адзін расійскі рубель і 5 капеек.

***

Работнікі бабруйскага медвыцвярэзніка за ўсё існаванне сваёй установы не сустракалі яшчэ такога кліента, які быў нядаўна дастаўлены сюды ў цяжкай ступені ап'янення. У дыпламаце наведвальніка знаходзіліся паўмільёна рублёў наяўнымі і дзве чэкавыя кніжкі на два мільёны.

«Багаты госць», што быў падабраны міліцыяй на бабруйскім рынку, аказаўся грамадзянінам Расіі.

Сапраўды моцная беларуская гарэлка, калі валіць з ног такіх магнатаў...

УРАДЖАЙ-92
НАДЗЕІ І ТРЫВОГІ ХЛЕБАРОБАЎ

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. 385 тысяч гектараў займаюць сёлета на Гомельшчыне збожжавыя і зернебабовыя культуры. Масавая ўборка іх чакаецца 25—27 ліпеня. Але ўжо зараз у некаторых паўднёвых раёнах (Мазырскім, Рэчыцкім, Лельчыцкім і іншых) ідзе ўборка азімага ячменю «вавілон», насенне якога некалі было закуплена ў Стаўрапольскім краі.

Ураджаем яго задаволены — 30 цэнтнераў з гектара. У Брагінскім і Хойніцкім раёнах з палёў азімай пшаніцы, дзе работы вядуцца выбарачна, таксама з кожнага гектара намалочваецца амаль 30 цэнтнераў.

— Мы мяркуем сабраць сёлета збожжавых больш за 28 цэнтнераў з гектара, — гаворыць намеснік старшыні абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і прадуктах харчавання Іван Раманаў. — Галоўная задача заключаецца ў тым, каб не страціць ніводнага кілаграма збожжа.

Гаруча-змазачных матэрыялаў на час уборкі — дзякуй ураду рэспублікі, які паклапаціўся пра гэта — у дастатку. Праўда, да апошняга часу гаспадаркі не маглі выкупіць іх, бо разлік з нафтабазамі ажыццяўляецца з папярэдняй аплатай. Калгасы, саўгасы і раённыя забеспячэнскія арганізацыі толькі што атрымалі ад дзяржавы крэдыт і вырашылі гэта пытанне.

У наяўнасці 3.774 збожжаўборачныя камбайны. 80 працэнтаў іх на дзень нашай гаворкі ўжо гатовы былі выехаць у поле. Астатнія стаяць на прыколе, бо доўгі час не было магчымасці набыць акумулятары. Суседка Украіна запатрабавала за іх папярэднюю аплату. Зараз гэтыя камплектуючыя пачалі паступаць адтуль і на працягу тыдня будуць устаноўлены на агрэгатах. Ёсць замінкі і з падшыпнікамі, якія пастаўляе Малдова.

У поўным парадку збожжасушыльная гаспадарка, наладзіць якую таксама было няпроста. Балючае пытанне — уборка саломы: няма шпагату для цюкавання, цэны на які неймаверна ўзраслі і які трапіў у разрад дэфіцыту. Чакаецца, што толькі 10 працэнтаў будзе зацюкавана. Астатнюю прыйдзецца стагаваць, а спецыяльнай тэхнікі для гэтай работы даўно ўжо не хапае.

Пакуль што адкрытым застаецца і пытанне з механізатарамі, многія з якіх у сувязі з чарнобыльскімі падзеямі выехалі на пастаяннае пражыванне ў іншыя рэгіёны рэспублікі. Асаблівых надзей на дапамогу гараджан няма. На нарадах, якія праходзілі з удзелам старшынь гарвыканкомаў, апошнія аптымізму вяскоўцам не прыбавілі. Праўда, хто-ніхто з іх паспрабаваў выйсці на прамыя кантакты з кіраўнікамі прадпрыемстваў. Так, вытворчае аб'яднанне «Гомсельмаш» па просьбе кіраўнікоў Брагінскага раёна паслала туды атрад па нарыхтоўцы кармоў і выдзеліла 15 механізатараў для дапамогі ва ўборцы збожжавых. Але гэта пакуль што ўсё. Шкада, што прадстаўнікі такіх гарадоў, як Гомель, Мазыр, Светлагорск і іншых, не гараць жаданнем рабіць з вяскоўцамі агульную

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Уладзімір ПАРФЯНОВІЧ:
«РАЎБІЧЫ, ВЯДОМА, — НЕ ФЛАРЫДА. І ЎСЁ-ТАКІ...»

Трохразовы чэмпіён Алімпійскіх гульняў, заслужаны майстар спорту, дзевяціразовы чэмпіён свету, прэзідэнт Асацыяцыі каноэ Рэспублікі Беларусь, проста вясёлы і абаяльны мужчына ў росквіце сіл і энергіі — і ўсё гэта наш славуты зямляк, спартсмен, былы байдарачнік Уладзімір Парфяновіч. Напэўна, шматлікія аматары спорту памятаюць яго бліскучы «хет-трык» на Маскоўскай Алімпіядзе, дзе ён, не пакінуўшы ніякіх шанцаў супернікам, заваяваў тры алімпійскія медалі. Пасля таго было яшчэ многа ўпэўненых перамог на розных сусветных спартыўных форумах, але ўзроставыя рамкі не дазваляюць выступаць бясконца. Сёння Парфяновіч у нейкім родзе спартыўны функцыянер, але ў адрозненне ад сваіх кансерватыўных сабратоў, што называецца, хварэе за будучае надзвычай відовішчнага віду спорту, афіцыяльная назва якога — веславанне на байдарках і каноэ. Каб не быць галаслоўным — слова нашаму госцю.

— Найперш, ці будзеце вы ў якасці «настаўніка маладых» назіраць за дзеяннямі сваіх калег непасрэдна ў Барселоне?

— Хутчэй за ўсё ў Барселону выбрацца не ўдасца. Каб туды трапіць, прыйшлося б патрабаваць 1.800 долараў на аплату пуцёўкі, а трапляць да некага ў залежнасць мне не выпадае. Але паехаць хацелася б — прынамсі, нейкая мая парада напярэдадні стартаў не пашкодзіла.

— Ці будуць прадстаўлены на Алімпіядзе чыста беларускія экіпажы весляроў?

— Сфарміравана беларуская каноэ-двойка Масяйкоў—Даўгалёнак (500 метраў). У адзіночцы на такую ж дыстанцыю пойдзе Калеснік. Акрамя таго, нашы хлопцы будуць задзейнічаны ў змешаных экіпажах. На каноэ-двойцы (1.000 метраў) выступяць Грамовіч — Іграеў (апошні ўкраінец), байдарка-двойка — той жа Калеснік і расіянін Цішчанка. Увогуле беларускіх спартсменаў будзе чацвёра, і яны выступяць у чатырох, калі не ў пяці відах праграмы. Дарэчы, гэта вельмі высокі паказчык, і далёка не ўсе краіны могуць пахваліцца аналагічным.

— На ваш погляд, ці варта на хвалі павальнай суверэнізацыі спяшацца з фарміраваннем экіпажаў па дзяржаўнай прыналежнасці?

— А куды ж адцягваць? Дарэчы, 16 ліпеня на Кубку свету ў Гамбургу самастойнай камандай будзе заяўлена зборная юніёраў Беларусі. І гэта вялікае дасягненне, над якім у поце твару прыйшлося папрацаваць. А на Маскву азірацца ўжо няма патрэбы. Там вырашаюцца свае праблемы. Дарэчы, часам спрэчным шляхам. Мы, напрыклад, выступаем катэгарычна супраць таго, каб Расія стала пераемніцай Саюза. Гэта, прабачце, проста некарэктна, калі літаральна ва ўсіх відах спорту Расія расхапала рэгаліі, заваяваныя некалі сумеснымі намаганнямі. Відаць, толькі ў кулявой стральбе перамагла справядлівасць: на Алімпіяду трапіць чэмпіён СНД. Чаму б не зрабіць нешта падобнае і ў астатніх дысцыплінах? Пакуль жа Расія бесперашкодна прадаўжае «засяляць» вакантныя дзіркі ад былога Саюза ССР. Можна зразумець расійскіх трэнераў, якія ведаюць, што ў выпадку адступлення ад здзяйснення першапачатковых планаў іх чакае... беспрацоўе. Нікому не хочацца апынуцца на вуліцы.

— Крыху апярэджваючы падзеі: якое, на ваш погляд, рэальнае месца ў свеце будучай зборнай Беларусі ў веславанні на байдарках і каноэ?

— Я думаю, парадку шостага—восьмага. Калі больш канкрэтна, то гэта недзе ў кагорце Германіі, Венгрыі, ЗША, Аўстраліі, Новай Зеландыі. Хаця з кожным годам усё больш складана будзе ўтрымацца ў першай дзесятцы. Па-першае, веславанне ўпэўнена набірае абароты папулярнасці (на Алімпіядзе будуць прадстаўнікі 40 краін свету), а па-другое, немалаважную ролю будзе мець і падрыхтоўчы перыяд. Дастаткова сказаць, што 14 нацыянальных каманд да барселонскіх стартаў рыхтаваліся ў Фларыдзе (ЗША). Наша каманда «кукавала» ў Краснадары, дзе не было ні вады, ні харчавання, ні арганізаванай дастаўкі да месц трэніроўкі, да таго ж халадэча сабачая. Калі ўлічыць, што на ўвесь спартыўны інтэрнат быў адзін душ, то не варта і параўноўваць умовы краснадарскія і фларыдскія.

— І ўсё-такі на некага вы «ставіце»?

— Спадзяёмся і на Калесніка, і на дуэт Масяйкоў—Даўгалёнак. Я ўпэўнены, што хлопцы будуць змагацца за залатыя медалі, — не проста за выхад у фінал, а менавіта за першыя месцы.

— Як плануеце працаваць: нельга ж усё жыццё трэніравацца ў экстрэмальных умовах.

— Згодзен. Але тут праблема ў фінансах. Справа ў тым, што ёсць ці няма месц для трэніровачнага працэсу. Пры жаданні можна махнуць і ў тую ж Амерыку, і ў Новую Зеландыю, і ў Абхазію, дзе мы трэніраваліся спрадвеку. Але наўрад ці хто возьмецца праспансіраваць такія «раскошныя» трэніроўкі.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ЗОНА АСАБЛІВАЙ УВАГІ

Людзі вандруюць па свеце. Вучоныя— маўчаць...

Ведаю нямала сваіх землякоў — чачэрцаў, якіх з родных мясцін прагнаў чарнобыльскі страх. Выязджалі яны са сваёй малой радзімы неахвотна, са слязамі на вачах, са скрухай на сэрцы. Большасць і дагэтуль жывуць у розных абласцях нашай рэспублікі, Украіны і Расіі, але ёсць і такія, хто вярнуўся назад дадому. Старшыня раённага Савета народных дэпутатаў, народны дэпутат Рэспублікі Беларусь Сцяпан Рыгоравіч Зарэцкі нават назваў канкрэтную лічбу: сёлета раён прыняў назад ужо каля 250, а з пачатку 1988 года — звыш 500 сем'яў.

Атрымліваецца нейкі парадокс. Вось і цяпер многія дзесяткі сем'яў атрымалі ордэры на кватэры ў Мінску і іншых гарадах рэспублікі, і ў той жа час павялічваецца паток былых бежанцаў назад у раён. Больш таго, сюды пераехала ўжо некалькі сем'яў і не «сваіх» людзей з далёкага Казахстана, якія прывезлі такую вестку — да пераезду ў Чачэрск адтуль рыхтуецца яшчэ каля трохсот сем'яў. Характэрна: перасяленцы заяўляюць, што мэта іх пераезду — пастаяннае месцажыхарства. Радыяцыя, якая згубна дзейнічае на чалавечы арганізм? Глупства. Вучоныя і медыкі людзям локшыну на вушы вешалі. Яны самі нічога не ведаюць, у розныя палітычныя гульні гуляюць, а нам жыць трэба. Хай вунь у японцаў павучыцца. У Хірасіме і Нагасакі, якія ўпершыню ў гісторыі падвергліся небяспечнай атамнай бамбардзіроўцы, працягласць жыцця насельніцтва зараз значна больш высокая, чым у астатніх рэгіёнах Краіны ўзыходзячага сонца.

Супраць гэтых довадаў спрачацца цяжка: факты — рэч упартая. Бо давайце прыгадаем, з якім імпэтам і настойлівасцю адстойвалі свае канцэпцыі пражывання на забруджаных радыенуклідамі тэрыторыях вучоныя нашай рэспублікі і Масквы. І дагэтуль няма адзінства ў пунктах погляду на ўказаную праблему паміж вучонымі мужамі Беларусі. А людзям вельмі патрэбны дэталёва абгрунтаваныя доказы на карысць той ці іншай канцэпцыі. Таму яны і кідаюцца туды-сюды, нібы той Марка ў пекле. Тым больш, што і ўрад заваўгаўся ў сваіх рашэннях.

Маецца на ўвазе наступнае. Калі прыняць за аснову канцэпцыю большасці беларускіх вучоных аб небяспечным пражыванні, дык жыхароў такіх райцэнтраў, як Нароўля, Брагін, Ветка, Карма і Чачэрск, неабходна было ўжо адсяліць у іншыя месцы. Але вось жа з'явілася пастанова Савета Міністраў рэспублікі, якая па-саламонаўску мудра рэкамендавала: хто хоча — няхай выязджае, хто не хоча — няхай застаецца. Чачэрцы, ды і не толькі яны, гэтым і кіруюцца ў сваіх рашэннях. Але не-не, ды і задаюць сабе пытанне: а што наконт гэтага думаюць, скажам японскія вучоныя? Як расцэньваюць яны сітуацыю ў адрозненне ад нашых вучоных?

— Сорамна прызнацца, — працягвае Сцяпан Рыгоравіч,— але японскія вучоныя ў нашым раёне бываюць, пэўна, часцей, чым беларускія. Іх не спыняюць ні далёкая і цяжкая дарога, ні моўныя бар'еры, ні перамена клімату. Больш таго, вучоныя двух японскіх універсітэтаў заключылі з намі дагавор на супрацоўніцтва і даследаванні на дзесяць гадоў і ўжо два гады праводзяць тут свае работы.

Праграмай прадугледжаны медыцынскае абследаванне дзяцей і дарослых, стажыроўка і навучанне нашых урачоў, бязвыплатная пастаўка найноўшага медыцынскага абсталявання (дарэчы, яго паступіла ўжо на тры з палавінай мільёна рублёў у цэнах мінулага года), укараненне тэхналогій вырошчвання сельскагаспадарчых культур ва ўмовах радыяцыі з тым, каб атрымліваць чыстую прадукцыю. У раёне падрыхтаваны ўжо цяпліцы, японцы ў жніўні абяцалі прывезці насенне агародніны, якая будзе вырошчвацца на гідрапоніцы і выводзіць з арганізма чалавека радыенукліды. Прапанавалі яны пасадзіць на дрэвах і грыбы (не вешанкі), якія таксама будуць вельмі карысныя для людзей, што жывуць у забруджаных раёнах.

Апошняя сустрэча з японскімі прафесарамі ў чачэрцаў была ў маі. На іх пытанні аб небяспецы пражывання тут, захворваннях і іншых хвалюючых праблемах чарнобыльскай тэматыкі, госці адказалі так. Нельга сцвярджаць, што захворванні напрамую звязаны з радыяцыяй. У палескім рэгіёне здаўна недахоп ёду, што адмоўна адбіваецца на арганізме чалавека. Вялікай небяспекі пражывання тут няма. Яна — у паніцы, няведанні перспектыў на заўтра і больш аддалены час, у стрэсах, экалагічным і маральным нагнятанні. Галоўнае ж — як след наладзіць кантроль за бяспечным пражываннем людзей, стварыць ім усе ўмовы.

Упэўнены, людзі не задавалі б японцам такіх пытанняў, калі б з самага пачатку чарнобыльскай катастрофы ў раёнах, якія найбольш пацярпелі ад яе, былі створаны пасты вучоных. І каб дзейнічалі яны пастаянна, каб ахоплівалі вывучэнне праблем у комплексе.

Жыццё апошнім часам у забруджаных раёнах пачало падносіць сюрпрызы. На Чачэршчыне сёлета на ўсіх палях, дзе тры гады назад забаранілі сеяць і садзіць, як сцвярджае С. Р. Зарэцкі, узялі аналіз зямлі. І здзівіліся: ніякіх радыенуклідаў у ёй не выявілі. Пусцілі туды кароў на пашу — малако атрымалі чыстае.

Прыгадваюцца нядаўнія камандзіроўкі ў Хойніцкі і Нараўлянскі раёны. У першым ёсць саўгас «Стралічава», цэнтральная сядзіба якога з аднайменнай назвай з'яўляецца найбольш добраўпарадкаванай не толькі ў гэтым раёне. Яна высялялася, але як і паўсюдна ў такіх выпадках, многія людзі былі ў недаўменні. Як жа так, чаму? Радыяцыя ёсць, ды малако чыстае, мяса — таксама, бульба і іншыя культуры адпавядаюць норме. Больш таго, некалькі гаспадарак вобласці закупляюць тут кармы, вязуць іх да сябе за многія дзесяткі кіламетраў. Кіраўнікі гаспадаркі раілі кіраўнікам аблвыканкома: дзешавей будзе, калі сюды з тых калгасаў і саўгасаў перавезці статак жывёлы, хай пасвіцца тут. На іх замахалі рукамі — нефармалы горла драць будуць!

А ўдзельнікаў абласнога семінара ў Нароўлі здзівілі тым, што ў калгасе «Кастрычнік» спісаныя з севазвароту землі далі летась ураджай намнога чысцейшы, чым землі, рэкамендаваныя вучонымі для сельскагаспадарчай дзейнасці.

Дык ці не ёсць ва ўсіх указаных выпадках (а падобных прыкладаў можа аказацца значна больш) тэма для разважанняў? І хто, як не вучоныя і спецыялісты, павінны тут сказаць сваё важкае і глыбока аргументаванае слова, выехаўшы на месца, параіўшыся з практыкамі, зрабіўшы глыбокія даследаванні?

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

РЭХА ПАДЗЕІ

САБРАЛІСЯ СЛАВЯНЕ «ПАБАЗАРЫЦЬ»

Віцебску не прывыкаць прымаць у сябе славутых людзей. На спецыяльна пабудаванай гіганцкай канцэртнай пляцоўцы неаднойчы ўспыхвалі агні фестывалю польскай песні, іншых цікавых і яркіх дзействаў. У суботу 18 ліпеня жыхары горада сталі сведкамі нараджэння яшчэ аднаго грандыёзнага па маштабах відовішча. У горадзе над Дзвіной атрымаў «прапіску» міжнародны фестываль «Славянскі базар». У ліку яго арганізатараў — Віцебская дырэкцыя фестываляў, маскоўская фірма «Ірыда» і кіеўская канцэртна-творчая арганізацыя «Рок-акадэмія».

«Пабазарыць» з'ехалася звыш тысячы гасцей: вядомыя спевакі, кампазітары, музыканты. Колькасць акрэдытаваных журналістаў пераваліла за сотню. Без перабольшання можна сказаць, што фестывалем жыве ўвесь горад. Да таго ж, па спрыяльнаму збегу акалічнасцей гэты тыдзень для Віцебска будзе сапраўды унікальным. З «базарам» супалі свята горада і пачатак святкавання тысячагоддзя адной са старэйшых у праваслаўі Віцебска-полацкай епархіі. У рамках фестывалю пройдуць нацыянальныя дні Расіі, Украіны і Беларусі. Выстаўкі, канцэрты, кірмашы, тэатралізаваныя прадстаўленні, конкурсы — усяго ў гэтыя дні будзе дастаткова.

— Наш горад інтэрнацыянальны па сваёй сутнасці, — гаворыць кіраўнік віцебскай дырэкцыі фестываляў Радзівон Бас. — І мы спадзяёмся, што «Славянскі базар» стане той цэментуючай асновай, якая неабходна для захавання адзінай культурнай прасторы славянскіх дзяржаў. Дарэчы, на фестываль у якасці гасцей і ўдзельнікаў прыехалі не толькі нашы былыя суайчыннікі, але і прадстаўнікі далёкага замежжа — са славянскіх дыяспар Канады, ЗША, Аўстраліі, Германіі.

У славян ёсць прымаўка: нязвязаны сноп — салома. Што можа раз'яднаць тры нашы народы? Тысячагоддзі яны жылі поплеч, іх культуры ўзаемна дапаўнялі адна адну. Разам яны абараняліся ад нашэсцяў і змагаліся са стыхіямі. І якім бы цяжкім ні было сёння жыццё, віцебскі фестываль яшчэ раз паказвае, як многа ў нас агульнага.

Сяргей НІКАНОРАЎ.
БЕЛІНФАРМ.

Віцебск.

Філасофія Адраджэння

Доўгі час ідэі, якія вызначалі наша жыццё, мы ўспрымалі ў форме лозунгаў. Таму, напэўна, так хутка і так лёгка развітваліся з імі. І не дзіўна, што, нарэшце, моцна сталіся ад лозунгаў і ўжо не ўспрымаем ідэй, якія яны дэкларуюць. Аднак, калі народ жыве без ідэі, ён мае тое, што мы маем сёння: сацыяльную апатыю, маральную разбалансаванасць, рост злачыннасці.

Беларускае нацыянальнае адраджэнне. Колькі яшчэ нам трэба дыскусій, экскурсаў у мінулае і спроб асэнсавання сучасных падзей, каб выратавальная ідэя гэтая перарасла лозунгавую форму і была ўспрынята сэрцамі грамадзян суверэннай рэспублікі.

Сённяшні наш субяседнік — доктар філасофскіх навук, прафесар Беларускага дзяржаўнага універсітэта, прэзідэнт Беларускай эстэтычнай асацыяцыі Мікалай КРУКОЎСКІ.

Прафесар КРУКОЎСКІ:
«КАБ РАСЦІ, ТРЭБА ВЫПРАСТАЦЦА»

— У сваіх кнігах, напісаных яшчэ ў 60—80-я гады, вы па сутнасці, прадказалі тое, што адбываецца з намі сёння. Пэўна ж, невыпадкова так дэталёва і недвухсэнсоўна вы аналізавалі прыкметы разлажэння дзяржаў мінулых часоў, паказваючы ўзаемазалежнасць эстэтычных катэгорый і сацыяльных працэсаў. Расслаенне грамадства, з'яўленне нувырышаў, утварэнне люмпен-пралетарыяту, эратызацыя мастацтва, штоназіраліся ў Старажытнай Грэцыі і Старажытным Рыме эпохі заняпаду,— хіба не відавочныя паралелі з нашым днём? Аднак на змену Рымскай цывілізацыі прыйшлі сацыяльна здаровыя германскія плямёны. Ці бачыце вы ў нашай рэчаіснасці такія сілы?

— Ва ўсякім разе, думаю, што на дапамогу збоку лепш не спадзявацца. Некаторыя сёння актыўна шукаюць ідэал на Захадзе. Але і Захад цяпер перажывае заняпадныя працэсы. Індывідуалізм, панаванне матэрыяльнага інтарэсу, адзінота, культ насілля, цынізму, пошласці, якія ахапілі літаратуру, кіно,— усё гэта гняце чалавека нават у самых развітых багатых заходніх дзяржавах.

Не варта шукаць выратавання і ў вяртанні да нядаўняга мінулага. Настальгія па СССР бясплённая. Таталітарызм пачаў нішчыць нават рускую культуру, не кажучы ўжо аб нацыянальных. Расія ніколі не была прававаю дзяржавай. Само аб'яднанне рускіх земляў, пачатае Іванам Калітой і прадоўжанае Іванам III і Іванам IV, Грозным, ішло з крывёю. Злавесным сімвалам гэтага працэсу стала скіданне наўгародскага вечавага звана — прыкметы дэмакратыі — з сімвалічным жа вырываннем у яго языка.

Выжыць у цяперашніх умовах, захавацца ў гісторыі беларускі народ можа толькі дзякуючы нацыянальнай беларускай ідэі. Слова «нацыяналізм» у нас штучна набыло адмоўны характар. У Даля гэтага няма. Нацыянальны — тое ж, што народны. Нацыянальнасць чалавека — гэта тое, кім ён сам сябе адчувае.

Мы не ведаем свайго гістарычнага мінулага, нас зрабілі манкуртамі. А гісторыя ў беларускага народа багатая, у яго багатыя, хаця і перапыненыя, духоўныя традыцыі. Інакш нашто, скажам, было запрашаць у Маскву беларуса Сімяона Полацкага ў выхавальнікі да царскага сына?

— Або майстроў-кафельшчыкаў з беларускага мястэчка Копысь для ўпрыгажэння сабораў Маскоўскага Крамля...

Але, на жаль, гады рэпрэсій і таталітарызму перашкодзілі нармальнаму развіццю беларускай культуры. За ўзоры высокага мастацтва, літаратуры выдавалася кан'юнктурнае, бяздарнае, але «ідэйна вытрыманае». Дастаткова зазірнуць нават у сённяшнія школьныя падручнікі літаратуры. Многія з вывучаемых на ўроках твораў выклікаюць усмешку ў сучасных — іранічных і патрабавальных — старшакласнікаў. І разам з тым, найярчэйшыя фігуры беларускай культуры дагэтуль застаюцца па-за рамкамі школьнай праграмы, ды і ўвогуле па-за ўвагай так званага радавога чалавека, неспецыяліста-гісторыка, літаратуразнаўцы.

— Справа ў тым, што даволі працяглы час наша літаратура, мастацтва былі падобныя на зомбі. Мова — цела духоўнай культуры. І вось у абалонку нашай беларускай мовы ўстаўлялася небеларуская душа, небеларуская ментальнасць, а фактычна чужая нам марксісцка-ленінская філасофія. Атрымліваліся творы-зомбі, якія адштурхоўвалі чалавека з нармальным эстэтычным густам. Сталінскі лозунг аб тым, што мастацтва павінна быць нацыянальным па форме і сацыялістычным па змесце стымуляваў у свой час гэты працэс. Таму нават бясспрэчна таленавітыя нашы паэты пакінулі пасля сябе творы, якія сёння толькі кампраметуюць іх імя. Прыгадайце тыя ж Купалаўскія вершы «Вечарынка ў калгасе», «Я калгасніца маладая»... Гэта страшная трагедыя для творцы, калі бліскучае, майстэрскае пяро вымушана развіваць ілжывыя ідэі.

Аднак, на шчасце, і ў Купалы, і ў Коласа, і ў іншых беларускіх паэтаў ёсць таксама творы, што таленавіта і дакладна ўвасобілі душу нашага народа. Яны — нібы зярняткі, з якіх і можа прарасці наша адроджаная культура. Учытайцеся ў «Новую зямлю» Якуба Коласа. Вось дзе сапраўды панус беларускі нацыянальны дух, беларуская ментальнасць! Дзядзька Антось — які яркі нацыянальны тып чалавека! У ім нават ёсць нешта гамераўскае.

Дбаючы пра адраджэнне нашай культуры, мы павінны глядзець на працэс гэты дыялектычна, не зводзіць яго толькі да адраджэння мовы. Інакш зноў не пазбегнуць нам замбізму. Таму неабходна развіваць уласную самасвядомасць, ствараць беларускую філасофію. Бо як мова — цела культуры, так філасофія — яе душа. Нашаму народу патрэбна беларуская нацыянальная ідэя, якая запоўніць вакуум, што ўтварыўся ў выніку краху камуністычнай ідэалогіі.

Маракі ўсяго свету дагэтуль карыстаюцца Пталамеевай сістэмай, дзе цэнтрам Сусвету лічыцца Зямля. Так больш зручна трымаць правільны курс у воднай прасторы. Вось і для нас зямля, на якой мы жывём, павінна стаць нашым касмічным цэнтрам, аб'ектам нашага самазацвярджэння і клопатаў. Цяпер толькі нацыянальная ідэя здольная аб'яднаць, адухавіць наша грамадства.

— Нацыянальная ідэя — ідэя, якая патрабуе ад сваіх носьбітаў пэўнай духоўнай сталасці, унутранай культуры. Ці гатовы, на ваш погляд, наш народ да яе ўспрыняцця? Мяне, напрыклад, у пэўнай ступені пазбаўляе аптымізму вандалізм, які літаральна запаланіў нашы гарады і вёскі. Разбітыя вулічныя ліхтары, разбураныя аўтобусныя прыпынкі, брыдкія словы, надрапаныя на сценах дамоў, парэзаныя лаўкі ў электрычках, падпаленыя дрэвы... Знявечваецца аблічча нашай Бацькаўшчыны, ганьбіцца памяць продкаў.

— Усё гэта праявы агульнага хаосу, вырывання на волю жывёльных інстынктаў.

— Але жывёлы ж не робяць бессэнсоўнага.

— Як сказаць. Пасля вайны ў Германіі пачалі аднаўляць Берлінскі заапарк. Леў, пасаджаны ў толькі што адрамантаваную клетку, засумаваў. Да яго падсялілі львіцу. І ён яе загрыз. Хіба гэта не супярэчыць прыродзе, не бессэнсоўна? Але такі быў вынік жыцця звера ў ненармальных умовах.

Нашы суграмадзяне таксама загнаныя ў клетку ненармальных сацыяльных умоў. І таму жанчына насуперак векавому інстынкту кідае сваё дзіця, і таму мужчыны не стрымліваюць сябе ў мацернай лаянцы, і таму дзеці, падлеткі паскудзяць у сваім жа жытле.

Нельга працістаяць гэтай навале, застаючыся дылетантамі. Некалькі гадоў назад у Мінску быў створаны Рэспубліканскі цэнтр эстэтычнага выхавання дзяцей. Узначаліў яго шчыра адданы беларускай культуры чалавек, кандыдат мастацтвазнаўства Уладзімір Міхайлавіч Іскрык. У супрацоўнікаў цэнтра шмат цікавых задумаў, арыгінальны погляд на праблему адраджэння беларускай самасвядомасці. Але ўвасобіць гэтыя задумы ў жыццё ім перашкаджае няспынная барацьба з Міністэрствам адукацыі. Зараз яно хоча, напрыклад, «зліць» калектыў цэнтра з калектывам Рэспубліканскага палаца піянераў і школьнікаў, скараціўшы, вядома, пры гэтым штаты, а ў канчатковым выніку — звесці ўсю работу да ўзроўню метадычнай дапамогі дзіцячым садкам і дамам піянераў.

Рабіць гэтага ні ў якім разе нельга. Рэспубліцы патрэбны цэнтр эстэтычнага выхавання ўвогуле, а не толькі дзяцей. Мы, вучоныя-эстэтыкі, ахвотна дапамаглі б яму. Бо доўгі час падобная дзейнасць знаходзілася пад жорсткім кантролем Масквы. Рэспублікам не дазвалялася ні распрацоўваць уласныя праграмы па грамадскіх навуках, ні выдаваць падручнікі па іх.

Сёння цэнтру неабходны іншы статус — самастойны, незалежны ад Міністэрства адукацыі. Наколькі мне вядома, і наш прэм'ер В. Кебіч падтрымлівае гэтую думку. Зразумела, адзін цэнтр — не панацэя ад усіх нашых бедаў. Але менавіта праз такія канкрэтныя фарміраванні і можна ажыццявіць кардынальныя ідэі эстэтычнага выхавання.

— Мікалай Ігнатавіч, я ведаю чалавека, які так горача ўспрыняў ідэю нацыянальнага адраджэння, што пачаў... распрадаваць кнігі на рускай мове з уласнай бібліятэкі. Сёння нярэдка даводзіцца сутыкацца з падобнымі крайнасцямі.

— На жаль. Але мы павінны ўсвядоміць: у нас няма падстаў ні для комплексу непаўнацэннасці, ні для нацыянальнай высакамернасці. Варта не адштурхоўваць ад сябе іншыя культуры, а творча і смела асвойваць тое, што ёсць лепшага ў вялікіх рускай, польскай, англійскай, французскай, нямецкай... Каб расці, трэба спачатку выпрастацца, пазбавіцца дробязных амбіцый, вучыцца шырока глядзець на свет.

Важна толькі ўлічыць адну акалічнасць. Некалі Шпенглер сказаў: «Аляксандр Македонскі і Напалеон — сучаснікі». Мелася на ўвазе, што першы з'явіўся на гістарычнай арэне, калі пачалася восень антычнай культуры, другі — падчас восені французскай рэвалюцыі.

Мы — грамадства маладое, Захад —старое. І таму, імкнучыся ўзняць сваю культуру да ўзроўню агульначалавечай, мы павінны апірацца на дасягненні іншых народаў, сучасныя нам у шпенглераўскім сэнсе.

— У сваёй кнізе «Чалавек прыгожы» фарміраванне гарманізаванай з навакольным светам асобы вы звязвалі з усталяваннем камуністычнай фармацыі. Аднак, мяркуючы па падзеях апошніх гадоў, наўрад ці мы рухаліся да камунізму. Ці працягваеце вы верыць у Чалавека прыгожага? Ці з'явіцца ён на нашай беларускай зямлі?

— І цяпер не адракаюся я ад сваіх слоў. Вядома, у той час даводзілася ісці на пэўны камуфляж. Аднак, гледзячы, што разумець пад словам «камунізм». Калі паняцце гэта тлумачыць не як агульную маёмасць, але як панаванне агульначалавечых гуманістычных ідэалаў, то чаму мы не павінны імкнуцца да камунізму? Такіх ідэалаў?

Іншая справа, наколькі рэальна гэта — гарманічнае існаванне чалавечага роду, шчаслівая раўнавага паміж асабістым і агульным, паміж чалавекам і грамадствам, паміж духам і целам?

У гісторыі беларускага народа ўжо былі перыяды, калі ён аказваўся здольным на высокія праяўленні чалавечага духу, адпаведныя эстэтычнай катэгорыі прыгожага. Думаю, невыпадкова менавіта на нашай зямлі было спынена татара-мангольскае нашэсце. Беларускія палкі ўдзельнічалі ў Грунвальдскай бітве, у выніку якой была спынена агрэсія крыжаносцаў на ўсходнеславянскія краіны. Ну, і, вядома, працістаянне фашызму ў гады апошняй вайны...

Пра досыць высокую якасць грамадства, у якім жылі нашы продкі, сведчыць, на маю думку, такая акалічнасць. У Вялікім княстве Літоўскім дзейнічала Магдэбургскае права, якое, як вядома, ахоўвала годнасць асобы, спрыяла развіццю дэмакратычных асноў у грамадстве.

Усе гэтыя факты дазваляюць рэканструяваць тып чалавека з развітай самасвядомасцю, з пэўнымі маральнымі прынцыпамі. І даюць надзею на наша нацыянальнае адраджэнне, веру ў магчымасць з'яўлення Чалавека прыгожага на беларускай зямлі.

Гутарку вяла
Галіна ПШОНІК.

ПОГЛЯД НА ПРАБЛЕМУ

ДЛЯ КОЖНАГА СПЕЦЫЯЛІСТА— СВОЙ КУТОК

На такому прынцыпу вядуць падрыхтоўку студэнтаў у вышэйшых навучальных установах і што з гэтага атрымліваецца

У «Звяздзе» 9 і 11 чэрвеня апублікаваны інтэрв'ю міністра народнай адукацыі рэспублікі В. Гайсёнка і яго намесніка В. Стражава па праблемах падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі. 50 працэнтаў выпускнікоў ВНУ не працуюць па спецыяльнасці, толькі 11—15 працэнтаў адпавядаюць сусветным стандартам, 40 працэнтаў усяго выпуску складаюць інжынеры супраць 20 у развітых замежных краінах. Толькі адны гэтыя лічбы прымушаюць задумацца.

У сувязі з гэтым варта звярнуць увагу: абвальнае перайменаванне інстытутаў на універсітэты і акадэміі само па сабе нічога не дае, калі за гэтым не будуць якасныя змяненні. Адно з іх датычыцца ўзбуйнення спецыяльнасцей і ўзмацнення ўплыву іх структуры на тэхнічную палітыку ў галіне машынабудавання на ўзроўні пераходу да рынку.

Цяпер нярэдка размова ідзе аб недахопе ў рэспубліцы металу, энергарэсурсаў, сыравіны. [illegible]

[illegible] гэта азначае, будзе зразумела, калі ўлічыць: у маштабах рэспублікі 1 працэнт «цягне» прыкладна на 30 тысяч тон паліва ў разліку на год. Магутнасць жа трактарнага парка складае каля 9 мільёнаў кілават. Так што 20 працэнтаў перарасходу пацягнуць на ўсе шэсцьсот тысяч тон паліва. А малаэнергаёмістых аперацый у агульным падліку работ налічваецца ад 35 да 85 працэнтаў.

Такім чынам, у адным выпадку «замарожаны» сотні тысяч тон металу, якога нібыта так не хапае, у тым ліку «Гомсельмашу» на яго самаходны камбайн. У другім жа — упустую расходуем сотні тысяч тон нафтапрадуктаў. І калі металы ўрэшце можна зноў пусціць у пераплаўку, то страты паліва незваротныя. Ды такую «чорную дзірку» не насыціць рэсурсамі ніколі, раскапаўшы нават казачныя нетры рэспублікі.

Вядома, раней паліва каштавала капейкі. Даходзіла да кур'ёзаў — замежныя студэнты ніяк не маглі прыняць на веру, што паліва каштуе танней за ліманад або мінеральную ваду. Лічылі гэта хітрымі інтрыгамі нашай прапаганды. Пераход на сусветныя цэны ўсё ставіць на месцы і патрабуе адэкватнага змянення тэхнічнай палітыкі ў машынабудаванні і структуры машынатрактарнага парка. Тут можна было б гаварыць аб стварэнні машын блочна-модульнага тыпу і аб тыпаразмерных радах такіх машын рознай магутнасці, аб універсальных энергетычных сродках для аграпрамысловага комплексу. Работы ў гэтых напрамках рана ці позна праводзіцца ў рэспубліцы будуць.

Мы вымушаны будзем гэта зрабіць. Пытанне можа стаяць аб тэрмінах і фінансавых магчымасцях.

Галоўная ж умова іх ажыццяўлення — [illegible]

[illegible] заводзе будаўнічых машын. Гэта лішні раз падкрэслівае штучнасць драбнення спецыяльнасцей. Карысць сумніцельная. А вось шкода — яўная. Шырыні кругагляду такім спецыялістам недастаткова, каб «убачыць» машыну не па частках, а ў цэлым. Без гэтага ж немагчыма своечасова ўлавіць і наспяваючыя тэндэнцыі ў развіцці тэхнікі.

Вядома, гаворка ідзе аб спецыялістах вышэйшай кваліфікацыі. Мяркуемы пераход на двухступенны ўзровень іх падрыхтоўкі — бакалаўраў і магістраў, па еўрапейскаму стандарту, на мой погляд, стварае дадатковыя магчымасці для ўзбуйнення спецыяльнасцей. Гэта ўнесла б менавіта якасныя змяненні ў падрыхтоўку спецыялістаў. Да таго ж «звязка» «бакалаўр—магістр» магла б стаць і тым кампрамісным варыянтам, які б прымірыў прыхільнікаў вузкай спецыялізацыі (ёсць жа і такія) і ўзбуйнення спецыяльнасцей. Пры гэтым бакалаўра можна было б арыентаваць на веданне максімальнай колькасці канкрэтных сітуацый, а магістра — абагульненых відаў дзейнасці. З улікам гэтага для падрыхтоўкі бакалаўраў была б магчымасць у асноўным захаваць існуючую структуру спецыяльнасцей, ва ўсякім разе на пераходны перыяд, падрыхтоўку ж магістраў весці на аснове ўзбуйненай спецыяльнасці. Натуральна, што адэкватна мэтам павінны мяняцца і арганізацыйныя структуры факультэтаў і кафедраў.

У. ЯЦКЕВІЧ,
доктар тэхнічных навук, прафесар Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі.

ВАША ЗДАРОЎЕ

Чалавек можа і павінен жыць значна даўжэй...

У гэтым яму зможа дапамагчы герыятрычная служба, якую неабходна стварыць у рэспубліцы

Паважаная рэдакцыя газеты «Звязда»! Не сакрэт: нашу медыцыну ганяць. Не заўсёды гэта можна прызнаць справядлівым, але істотныя пралікі ёсць. Вось і я, пенсіянер, мяркую: да нас, пасівелых, не заўсёды адносяцца чула. Маўляў, яны аджылі сваё. Крыўдна, што з развалам СССР ліквідаваны ў Рэспубліцы Беларусь герыятрычныя кабінеты пры паліклініках. А хто прадоўжыць нам жыццё? Хоць цяжка, але нікому паміраць не хочацца. Раскажыце, калі ласка, пра наш боль.

К. ДОРАХ,
настаўнік-пенсіянер, ветэран Вялікай Айчыннай вайны.

в. Маркава,
Маладзечанскі раён.

Рэдакцыя папрасіла адказаць на запыт чытача нашай газеты прафесара кафедры тэрапіі Беларускага дзяржаўнага інстытута ўдасканалення ўрачоў **Мар'яна Станіслававіча ПРЫСТРОМА.**

Здавалася б, можна толькі радавацца: апошнія дзесяцігоддзі характарызуюцца амаль паўсюдным павелічэннем колькасці людзей пажылога (60—74 гады) і старэчага (75—89 гадоў) узростаў. Але навукай і практыкай даказана: чалавек можа і павінен жыць значна даўжэй.

Прадаўжэннем жыцця чалавека займаецца спецыяльная навука — геранталогія. Яна даследуе асноўныя ход, лячэнне і дыягностыку захворванняў людзей у старэчым узросце. Гэта навука аб прычынах і механізмах старасці.

Дэмаграфічная сітуацыя ў рэспубліцы і даныя прагнозаў сведчаць аб інтэнсіўнасці старэння насельніцтва і, як вынік, змяншэнні яго працоўнай часткі. А пажылыя і старыя людзі ў Беларусі складаюць амаль 15 працэнтаў. Іх адольваюць хранічныя хваробы. І не адна, пяць, шэсць—цэлы «букет». Такім чынам, колькасць практычна здаровых людзей з павелічэннем узросту скарачаецца. Статыстыка сведчыць: ва ўзросце 60—69 гадоў доля здаровых мужчын складае каля 4 працэнтаў, жанчын — яшчэ менш.

Хочацца падкрэсліць: захворванні старых людзей маюць свае асаблівасці. Яны нярэдка не звязаны адно з адным. Найбольш распаўсюджаныя захворванні — сардэчна-сасудзістая сістэма, ішэмія сэрца. Прывяду ўсяго адзін факт. Толькі паводле даных 1-й клінічнай бальніцы г. Мінска, з інфарктам міякарда там былі ў 1990 годзе 307 хворых, з іх ва ўзросце да 60 гадоў — 111 чалавек (36,1 працэнта), а старэй за 60 — 196 (63,9 працэнта).

Аналіз ужо гэтых даных сведчыць аб дрэнным сацыяльным становішчы людзей старэйшых узроставых груп. Калі ўлічыць яшчэ захворванні і смяротнасць ад іншых бед, то можна ўявіць, што сярэдняя працягласць жыцця ў рэспубліцы рэзка знізіцца. А гэта, лічу, сацыяльная катастрофа для нацыі. Адзін Чарнобыль чаго нам каштуе...

Медыцынскія даследаванні і лячэнне людзей гэтых узростаў у Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляюцца ў агульналячэбнай сетцы аховы здароўя. Арганізацыйна-метадычную і лячэбна-кансультацыйную дапамогу ўрачам паліклінік, пільны дыспансерны нагляд за пенсіянерамі павінен аказваць і весці доктар герыятрычнага кабінета. Аднак у апошні час герыятрычная служба ў нас апынулася ў заняпадзе. Чаму? Ліквідаваны многія такія кабінеты ў паліклініках, сектар геранталогіі пры Акадэміі навук РБ, чамусьці не праводзяцца цыклы павышэння кваліфікацыі па герыятрыі ў інстытуце ўдасканалення ўрачоў. Раней такія цыклы праводзіліся перыядычна на кафедры кардыялогіі, якую ўзначальваў заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь прафесар Уладзімір Васільевіч Гарбачоў.

Знізілася колькасць навуковых даследаванняў і метадычных рэкамендацый па пытаннях герыятрыі і геранталогіі. Многія ўрачы, на жаль, не валодаюць пытаннямі дыягностыкі і лячэння захворванняў у асоб старэйшых узроставых катэгорый з асаблівасцямі фармакатэрапіі. Інстытут геранталогіі былога СССР, які знаходзіцца ў г. Кіеве, цяпер пераўтвораны ў Інстытут геранталогіі Міністэрства аховы здароўя Украіны. Ён, зразумела, не ў стане і не абавязаны аказваць неабходную дапамогу іншым рэспублікам.

Важнай задачай для ўсіх нас з'яўляецца вывучэнне ўплыву радыяцыі Чарнобыля не толькі на захворванні насельніцтва, але і на працягласць жыцця людзей. На маю думку, трэба неадкладна стварыць у нашай незалежнай рэспубліцы герыятрычную службу. Хачу звярнуць увагу на той неабвержны факт, што пры пераходзе да страхавой і платнай медыцыны перш-наперш састарэлыя людзі апынуцца ў цяжкім стане, стануць самымі безабароннымі.

Медыцынская дапамога пенсіянерам павінна ажыццяўляцца за кошт дзяржавы. І гэта трэба прадугледзець загадзя. Тут вопыт можна не пасаромецца ўзяць з іншых цывілізаваных краін.

Асабіста я і мае калегі па прафесіі прапаноўваюць: для арганізацыі герыятрычнай службы ў нашай рэспубліцы трэба пры ўсіх буйных паліклініках, згодна з нарматыўнымі актамі, адкрыць герыятрычныя кабінеты і ўкамплектаваць іх кваліфікаванымі кадрамі і неабходным абсталяваннем. Варта прадугледзець правядзенне цыклаў лекцый па пытаннях герыятрыі ў Беларускім дзяржаўным інстытуце ўдасканалення ўрачоў для медыцынскага персаналу. Вядома, давядзецца актывізаваць навуковыя даследаванні па пытаннях геранталогіі і герыятрыі ў медыцынскіх інстытутах, нашым Інстытуце ўдасканалення ўрачоў і іншых навуковых установах. А выдавецтвам неабходна пашырыць выданне матэрыялаў па гэтых актуальных пытаннях.

Думаю, што варта пры кафедры тэрапіі Беларускага інстытута ўдасканалення ўрачоў адкрыць лабараторыю па герыятрыі. Аднак і гэта не здыме ўсіх праблем. Таму настойліва просім Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь і Савет Міністраў адшукаць грашовыя сродкі для будаўніцтва самастойнага герыятрычнага цэнтра ў нашай рэспубліцы, які ўзяў бы на сябе функцыі па аказанню і ажыццяўленню арганізацыйна-метадычнай і лячэбнай работы, па захаванню і працягласці жыцця людзей, прафілактыцы заўчаснага старэння і актыўнаму доўгажыхарству.

Мяркуем, што трэба ва ўмовах Беларусі, якая найбольш пакутуе ад катастрофы Чарнобыля, лічыць герыятрычную службу прыярытэтнай.

Яшчэ раз хачу падкрэсліць: чалавек можа і павінен жыць значна даўжэй, чым ён жыве цяпер.

РОЗГАЛАС

ПАДАРАЖАННЕ ДЛЯ КАЎБАСЫ НЕ ПЕРАШКОДА. ПАКУЛЬ ШТО...

10 ліпеня новы віток падаражання закрануў, як памятаеце, ялавічыну, парныя каўбасы, свініну, гарэлку. Многія чытачы прадказвалі, што пасля чарговай змены цэннікаў, жыхарам рэспублікі прыйдзецца на доўгі час зацягнуць пасы. Прызнацца, такія думкі не былі пазбаўлены сэнсу, але не ўсё відавочнае, як кажуць, становіцца яўным. Бывае, якраз і наадварот. І як пацвярджэнне гэтага на наступны дзень з'явіліся чэргі ва універсамах «Сталічны» і «Цэнтральны», прычым людзі сталі, каб набыць усё тым жа мяса і каўбасы.

— На наступны дзень пасля падаражання, — гаворыць загадчык тавараў універсама «Цэнтральны», — мы прадалі свініны больш, чым тады, калі кілаграм яе каштаваў каля пяцідзесяці рублёў. Выручка ў гэтыя дні складала звыш мільёна. Канешне, не толькі за кошт мяса або каўбас у нашай касе асядала такая колькасць грошай. Але ж...

Бойка ідзе продаж мясных прадуктаў не толькі ў гігантах харчовага гандлю, але і на мінскай перыферыі. Дырэктар універсама, што ў пасёлку Шабаны, напрыклад, паведаміла, што і мяса, і каўбасы тут таксама не залежваюцца. І калі раней гэты універсам (у далёкія і светлыя дні стабільных цэн) здаваў у дзяржаўную касу за месяц выручкі тысяч гэтак на 500, то зараз яна ўжо складае мільёны.

Прыемна чуць, што прагнозы скептыкаў наконт залежанага мяса не збываюцца. Гэта і зразумела: толькі дурань будзе эканоміць на сваім страўніку. Толькі дурань, ды яшчэ чалавек, які атрымлівае ў месяц на рукі каля тысячы рублёў. А такіх, згадзіцеся, у рэспубліцы набярэцца не адна тысяча. Але, як бачым, пакупнікоў, згодных змірыцца з пастаянным ростам цэн, яшчэ больш. Так што мясу не пагражае небяспека псавання.

На выездзе праблемы ЛЕПШ ВІДАЦЬ

КАСЦЮКОВІЧЫ. Упершыню пасяджэнне калегіі Дзяржкамчарнобыля Рэспублікі Беларусь адбылося не ў «чыстым» Мінску, а на выездзе — у «забруджаных» Касцюковічах. Разглядалася пытанне перспектыў спецыялізацыі сельскагаспадарчай вытворчасці на Магілёўшчыне з улікам радыеактыўнага забруджвання тэрыторыі. Члены калегіі пабывалі ў калгасах і прадпрыемствах па перапрацоўцы прадукцыі сельскай гаспадаркі.

І ФЕРМЕРАМ ТРЭБА ВУЧЫЦЦА

БРЭСЦКАЯ ВОБЛАСЦЬ. Сумесная амерыканска-польская фірма, што знаходзіцца ў мястэчку Конькаволя ў Польшчы, арганізавала тыднёвую вучобу для фермераў Берасцейшчыны. Апошнія атрымалі канкрэтныя практычныя навыкі па арганізацыі фермерскай гаспадаркі, тэарэтычныя веды па эфектыўнаму выкарыстанню розных сельскагаспадарчых культур, набылі вопыт на ўладаннях польскіх гаспадароў, удзельнічалі ў вялікай культурнай праграме.

НОВАЯ «МЯТЛА» ЗАМЯЦЕ ПА-НОВАМУ?

На гэты раз адбылася змена кіраўніка Мінскага вышэйшага вайсковага камандага вучылішча. Яго начальнікам прызначаны генерал-маёр Мікалай Міхайлавіч Шалёў. За плячамі — розныя адказныя камандныя пасады. Адна з іх — камандзір 120-й гвардзейскай Рагачоўскай дывізіі.

НАДЗЕІ І ТРЫВОГІ ХЛЕБАРОБАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

справу. А хлеб жа патрэбен усім.

Яго па дзяржзаказу вобласць павінна здаць сёлета 266 тысяч тон (летась было 167 тысяч). І вось тут шэраг старшынь калгасаў і дырэктараў саўгасаў прама заяўляюць: цэны на закуп збожжа іх калектывы не задавальняюць. Што значыць 6 тысяч рублёў за тону жыта? Так, гэта ў 15 разоў даражэй, чым да так званай лібералізацыі цэн. Але ж мінеральныя ўгнаенні, якія купляюць гаспадаркі, каштуюць у 35—60, а тэхніка ў 35—90 разоў больш, чым раней. Намнога ўзрос кошт іншых матэрыялаў і інвентару для вёскі. Дзе ж тут справядлівасць? Жыта, каб гаспадаркі змаглі выжыць на будучы год, трэба прадаваць па 11 тысяч 700 рублёў за тону. Дык хто будзе вырашаць гэта пытанне?

Як бачым, надзеі і трывогі хлебаробаў Гомельшчыны на ўборцы новага ўраджаю цесна перапляліся. Аднак пры ўсіх цяжкасцях яны маюць намер па даўняй традыцыі сваю справу рабіць добрасумленна.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

«ІНТЭРФАКС» ПАВЕДАМЛЯЕ

Беларусь падпіша ваенныя пагадненні з Украінай

З Кіева ў Мінск вярнулася дэлегацыя Міністэрства абароны Беларусі на чале з намеснікам кіраўніка ваеннага ведамства рэспублікі генерал - палкоўнікам Пятром Чаусам. У гутарцы з карэспандэнтам агенцтва «Інтэрфакс» намеснік міністра абароны паведаміў, што з украінскімі калегамі «былі абмеркаваны пытанні ўзаемадзеяння ў галіне проціпаветранай абароны, выкарыстання паветранай прасторы, эксплуатацыі і рамонту ўзбраенняў, баявой тэхнікі». Акрамя таго, сказаў генерал - палкоўнік П. Чаус, у Кіеве былі разгледжаны «некаторыя праблемы сацыяльнай абароны ваеннаслужачых і супрацоўніцтва ў забеспячэнні нацыянальных армій высокакваліфікаванымі ваеннымі спецыялістамі».

Намеснік міністра абароны Беларусі заявіў, што па ўсіх гэтых напрамках паміж ваеннымі ведамствамі абедзвюх дзяржаў будуць падпісаны двухбаковыя пагадненні. У пачатку жніўня ў Мінску адбудзецца наступная сустрэча прадстаўнікоў ваенных ведамстваў Беларусі і Украіны, на якой будуць «удакладнены і больш глыбока распрацаваны многія пытанні нашага супрацоўніцтва».

Вячаслаў ЗЯНЬКОВІЧ.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

* Дзяржаўны сакратар ЗША Джэймс Бейкер прыступіў у Ізраілі да новай блізкаўсходняй місіі. Мяркуецца, што пасля Ізраіля кіраўнік амерыканскага знешнепалітычнага ведамства наведае Іарданію, Сірыю, Егіпет і Саудаўскую Аравію. Мэта ягоных перамоў — усталяванне міру на Блізкім Усходзе. Гэтай жа мэце падпарадкавана і сённяшняя сустрэча прэзідэнта Егіпта Хосні Мубарака з новым прэм'ер-міністрам Ізраіля Рабінам.

* **Учора польскія гарнякі правялі папераджальную забастоўку на 20 буйнейшых шахтах краіны. Забастоўка была аб'яўлена федэрацыяй прафсаюзаў шахцёраў. Яны патрабуюць павышэння заработнай платы. У Варшаве праходзяць перамовы паміж прадстаўнікамі федэрацыі прафсаюзаў і ўрада Польшчы.**

* Звыш 550 бежанцаў з Босніі і Герцагавіны прыбылі на цягніку ў паўночнаітальянскі партовы горад Трыест. Перад гэтым ім давялося правесці некалькі дзён на граніцы Харватыі і Славеніі. Бежанцы, у асноўным старыя і жанчыны, накіраваны ў спецыяльныя лагеры. Цягнік з 824 бежанцамі прыбыў таксама ў Аўстрыю. А яшчэ адзін такі ж састаў з 2.500 чалавекамі затрымліваецца ў Сараеве.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

* **Учора ў Брусэлі адбылася нарада міністраў замежных спраў Еўрапейскай супольнасці. Асноўная тэма сустрэчы — становішча ў Югаславіі, у прыватнасці, пагадненне аб спыненні агню. Міністр замежных спраў Вялікабрытаніі Дуглас Хэрд зробіць паведамленне аб выніках сваёй чатырохдзённай паездкі па рэспубліках былой СФРЮ. Мяркуецца, што Хэрд папросіць міністраў аб прадастаўленні дапамогі Македоніі.**

* Вацлаў Гавел завяршае сваё знаходжанне на пасту прэзідэнта Чэха-Славакіі. Федэральны парламент павінен выбраць новага прэзідэнта 30 ліпеня.

* **Учора ў Жэневе аднавіліся мірныя перамовы па забароне хімічнай зброі. Міжнародны дагавор, які мяркуецца выпрацаваць на іх, дазволіць ААН праводзіць адвольныя інспекцыі ў краінах, што абвінавачваюцца ў парушэнні правілаў вытворчасці і выкарыстанні хімічнай зброі. Савет Бяспекі ААН будзе прымяняць супраць парушальнікаў свае санкцыі. Папярэдні праект Дагавора ўжо парафіраваны 50 краінамі свету на папярэднім раундзе перамоў. Перамовы пад эгідай ААН аб забароне хімічнай зброі вядуцца ўжо 24 гады.**

* Прэзідэнт Італіі Скальфара, выступаючы па тэлебачанню, заклікаў італьянцаў аб'ядноўвацца ў барацьбе з мафіяй. Прэзідэнт назваў звярыным злачынствам нападзенне на суддзю ў адным з гарадоў краіны і забойства 23 мая другога суддзі. Скальфара заклікаў усе палітычныя і грамадскія групоўкі ўсвядоміць, што надышоў час адстаяць італьянскія інстытуты ўлады.

* **Албанскі парламент забараніў дзейнасць у краіне камуністычнай партыі. Па прапанове 30 дэпутатаў ад дэмакратычнай партыі забаронена таксама дзейнасць фашысцкіх, расісцкіх, сталіністкіх і іншых партый, што спавядаюць таталітарызм.**

РАДЫЁ «ФРАНС ІНТЭРНАСЬЯНАЛЬ» (RFI)

* Барыс Ельцын падпісаў распараджэнне аб замарожванні адносін Расіі з Саюзнай Рэспублікай Югаславіяй.

* **10 чалавек загінулі, 60 атрымалі раненні ў выніку выбуху бомбы ў адным з кварталаў Лімы — сталіцы Перу. Яшчэ дзве бомбы ўзарваны каля памяшканняў паліцэйскага ўчастка і банка.**

ПАВЕДАМЛЯЕМ ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Зарплата... спіртам

«23 мая г. г. каля чатырох гадзін ночы вадзіцель калгаса «Кастрычнік» Зэльвенскага раёна Сакалоўскі Аляксандр Васільевіч, 1969 года нараджэння, знаходзячыся ў нецвярозым стане, на аўтамашыне ГАЗ-53, дзяржнумар 45-52 ГКМ пры руху па дарозе Манцякі—Пічукі зрабіў наезд на матацыкл ІЖ-Планета, дзяржнумар 40-47 ГКГ, што стаяў на абочыне. У выніку матацыкліст, слесар гэтага ж калгаса Бурдук Сяргей Лявонцьевіч, 1971 г. нараджэння, і пасажыр, навучэнка Навагрудскага гандлёва-эканамічнага тэхнікума Баглай Людміла Аркадзьеўна, 1975 г. нараджэння, загінулі. З месца здарэння вадзіцель знік».

(Са зводкі дзяржаўтаінспекцыі).

Гэты дзень для А. Сакалоўскага пачынаўся як звычайна. Папрацаваўшы некалькі гадзін, Аляксандр вярнуўся ў гараж, каб разам з яшчэ адным вадзіцелем — В. Карозам—адправіцца на... рыбалку. Потым каля вогнішча і адбыўся «пікнік», у якім, акрамя Сакалоўскага, удзельнічалі вадзіцелі В. Кароза і А. Мядзведзеў, трактарыст А. Прасняк, слесар Ф. Салашонак, вартаўнік фермы У. Рыжкевіч і інжынер па ахове працы і тэхніцы бяспекі А. Новік.

Юшка, відаць, атрымалася на славу. А што датычыцца спіртнога, дык тут паклапаціўся А. Новік. З моцнымі напіткамі, дарэчы, у калгасе «Кастрычнік» ніякай праблемы няма. Патрэбен спірт — калі ласка, выкладвай 300 рублёў за літр і атрымлівай яго прама са склада ў лік... будучай зарплаты. Такім чынам рэалізавана ўжо амаль 400 літраў. Вось як, аказваецца, можна вырашыць праблему дэфіцыту грашовай масы.

Пасля п'янкі кампанія разышлася, кінуўшы Сакалоўскага, які тут жа, на месцы, заснуў. Калі прачнуўся, было ўжо цёмна. Пацягнула на «подзвігі». Даплёўся да гаража, завёў замацаваную за ім машыну. Першым аб'ектам яго «падарожжа» стала вёска Запруддзе. Там Сакалоўскі сустрэў навучэнку тэхнікума Людмілу Баглай і дзесяцікласніцу Таццяну Жук. Разам адправіліся ў вёску Манцякі, дзе сустрэлі вадзіцеля Зэльвенскай райсельгасхіміі Уладзіміра Леута, які пачаставаў іх віном. І трэба ж было менавіта ў гэты час сутыкнуцца з Сакалоўскім слесару калгаса «Кастрычнік» Сяргею Бурдуку...

Баглай перасела да яго на матацыкл. Праехаўшы вясковую вуліцу, яны спыніліся насупраць калгаснай піларамы за 80 сантыметраў ад абочыны дарогі, каб пачакаць машыну Сакалоўскага. Дачакаліся...

Дарэчы, аўтамабіль, на якім было ўчынена забойства, сёлета на тэхагляд не накіроўваўся, паколькі былі няспраўнымі тармазы і сістэма асвятлення. А што датычыцца п'янак, дык літаральна на другі дзень пасля гэтай трагедыі супрацоўнікі дзяржаўтаінспекцыі знялі з трактара ў нецвярозым стане механізатара гэтага ж калгаса Бурлавіцкага. А чаму б і не выпіць, калі няма ніякага медыцынскага кантролю ў гэтым плане?..

Між іншым, калі летась ДАІ выявіла 11 розных парушэнняў правіл руху і эксплуатацыі транспарту з боку вадзіцеляў і механізатараў названай гаспадаркі, дык сёлета — ужо 24. У сакавіку старшыні калгаса Ч. Бусловічу і галоўнаму інжынеру С. Роўгачу быў пад роспіс уручаны акт аб найбольш сур'ёзных недахопах. Аднак ніякіх мер прымаць не сталі. Затое рэалізацыю спірту арганізавалі выдатна.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

КРОНАЙ УЖО ГАНДЛЮЮЦЬ

Вільнюскі банк «Ліцімпекс» нядаўна пачаў гандаль валютай сваіх суседзяў — эстонскімі кронамі. Дарэчы, ён пакуль што адзіны, хто купляе і прадае эстонскія грошы.

АФІЦЭРЫ — СУПРАЦЬ

Афіцэры 14-й Расійскай арміі звярнуліся да Б. Ельцына з заклікам не спяшацца з вывадам войск з Малдовы. Яны лічаць, што вывад войск будзе выгадным толькі Малдове і што ён адкрые шлях да захопу так званай Прыднястроўскай рэспублікі.

ДРЭННА З ПОШТАЙ!

Вярхоўны суд Літвы днямі зноў павінен быў слухаць справу К. Прунскене па абвінавачванню ў супрацоўніцтве з КДБ. Але адказчыца, на жаль, у суд не з'явілася, а яе павераны Р. Станкавічус растлумачыў, што яна не атрымала позвы.

У АЗЕРБАЙДЖАН ПАТРЭБНА БУДЗЕ ВІЗА!

Хутка, каб паехаць у сонечны Баку прыйдзецца, відаць, афармляць візу, бо ў Азербайджане ўводзяцца ў абарачэнне ўласныя грошы.

«МУЛЬЦІ-ПУЛЬЦІ...»

Намеснік старшыні Камітэта па замежных справах і знешнеэканамічных сувязях ВС Расіі І. Андронікаў, не называючы прозвішчаў, абвінаваціў некаторых дэпутатаў у карупцыі і ўдзеле ў камерцыйных структурах. Ён заявіў, што адзін з членаў вышэйшай названага камітэта з'яўляецца мільянерам, а другі — мультымільянерам.

Выпуск «Розгаласа» падрыхтавалі: Уладзімір ЗДАНОВІЧ, Аляксандр КОКТЫШ, Ігар ШЧУЧЭНКА.

УСЕ ДАРОГІ ВЯДУЦЬ НА РАДЗІМУ

Барыс Кіт прыехаў з ідэяй новага універсітэта на Беларусі

Куды б ні кідаў лёс Барыса Кіта, ён заўсёды заставаўся асветнікам, навукоўцам — па прызванню, па ўкладу жыцця. Калі ў час фашысцкай акупацыі паўстала цяжкае пытанне «што рабіць?», ён вырашыў, як сапраўдны настаўнік: вучыць дзяцей і падлеткаў. Хіба можна вайной апраўдваць непісьменнасць?..

У час вайны я вучыўся ў сярэдняй гандлёва-адміністрацыйнай школе ў г. Маладзечна, дырэктарам якой быў Барыс Кіт. Шмат гадоў мінула з таго часу, Барыс Уладзіміравіч цяпер — акадэмік астранаўтыкі, прафесар матэматыкі, доктар філасофіі, сябар многіх навуковых таварыстваў Германіі, Францыі, Англіі, ЗША, але для мяне ён назаўсёды застаўся школьным настаўнікам.

Нягледзячы на тое, што большая частка жыцця гэтага выдатнага чалавека прайшла за межамі роднай беларускай зямлі, пра свае вытокі ён не забываў ніколі. Пра вёску Агароднікі Навагрудскага павета, дзе прыйшло адчуванне Бацькаўшчыны; пра беларускую навагрудскую гімназію, якая заклала падмурак нацыянальнай адукацыі. А потым быў фізіка-матэматычны факультэт універсітэта імя Стэфана Баторыя ў Вільні. Тут жа, у Беларускай гімназіі, Кіт пачаў працаваць выкладчыкам, а ў 1939 годзе, пасля аб'яднання Беларусі, стаў і яе дырэктарам.

Акрылены надзеяй, што нарэшце ўсталявалася сапраўдная народная ўлада, ён з яшчэ большым энтузіязмам бярэцца за асветніцкую справу: аднаўляе закрытыя польскімі ўладамі і арганізоўвае новыя пачатковыя і сярэднія школы.

Аднак усе планы парушыла вайна. Верны ідэям асветніцтва, гуманіст Барыс Кіт вырашыў скарыстаць у тагачасных умовах акупацыйнага рэжыму хоць невялікі шанц і прадоўжыць асветніцкую дзейнасць сярод беларускай моладзі. Спярша арганізаваў сярэднюю школу ў Паставах, а потым і ў Маладзечна.

Думаю, яшчэ будзе напісана праўдзівая гісторыя дзейнасці такіх школ — хоць бруду раней на іх вылілі шмат. Але мы, вучні, якія засталіся ў жывых, сцвярджаем: наша школа дала не толькі трывалыя веды, але і многім дазволіла пазбегнуць угону ў Германію. Уявіце, як важна гэта было на той час!

У школе мы вучыліся па праграмах, якія не зведалі ні польска-нямецкай, ні савецкай ідэалагічнай цэнзуры. Менавіта там далучыліся да вытокаў гісторыі культуры роднага краю, яго звычаяў і традыцый, бо настаўнікі нашы былі ў асноўным рупліўцамі на ніве нацыянальнай асветы, сапраўднымі інтэлігентамі і патрыётамі.

Барыс Кіт займаў сярод іх адметнае месца. Ён запомніўся вучням як неардынарны, высокаадукаваны чалавек, які актыўна падтрымліваў ініцыятыву вучняў у стварэнні самадзейных гурткоў, нават сам выконваў ролю ў спектаклі «Паўлінка», дапамагаў рабіць афішы да спектакляў.

Не раз засцерагаў нас настаўнік ад рызыкоўных, неабачлівых учынкаў. Так, вясной 1944 года ў школе з'явіўся чалавек у нямецкай форме і прапанаваў паступаць на службу салдатамі проціпаветранай абароны — змагацца з амерыканцамі і англічанамі ў Заходняй Еўропе. Напэўна, загаварыла юнацкая рамантыка, бо адразу ўзнікла мітусня: «ехаць — не ехаць?» Завербавалася, аднак, чалавекі тры, не больш. Але Кіт выбраў момант, каб папярэдзіць: вы не павінны ехаць з Беларусі.

Не ўсведамлялі мы тады, як нялёгка было нашаму дырэктару: над ім нарастала смяротная пагроза не толькі з боку акупантаў, але і ад «сваіх» Аднойчы ён нават трапіў у лапы гестапа, але цудам пазбег расправы.

У пасляваенны час савецкія ўлады жорстка распраўляліся з выкладчыкамі школ тыпу нашай. Магчыма, прадбачачы гэта, Барыс Кіт і вырашыў пакінуць Беларусь. У Аўстрыі ён дапамагаў землякам вызваліцца з нямецкага лагера, у ЗША садзейнічаў стварэнню згуртавання беларусаў. Наш зямляк здолеў выйсці на сусветны ўзровень і ў навуцы — ён паспяхова працаваў на славутай амерыканскай фірме ракетных і касмічных даследаванняў, удзельнічаў у стварэнні першых амерыканскіх міжкантынентальных ракетных сістэм, распрацоўваў тэарэтычныя пытанні ў галіне развіцця астранаўтыкі. Прага да ведаў не пакідала яго ніколі. Ужо ў сталым ўзросце, размяняўшы восьмы дзесятак, Барыс Кіт абараніў дыплом доктара філасофіі. Сёння ён асабліва заклапочаны лёсам Бацькаўшчыны. Каб дапамагчы высакароднай справе Адраджэння, ён прапанаваў арганізаваць у нашай краіне новы гуманітарны універсітэт, і з гэтай мэтай прыехаў на Радзіму. Задума майго настаўніка надзвычай цікавая, бо, як ён кажа, калі ў Германіі сто універсітэтаў, то чаму ў нас павінна быць менш?

Кастусь ХАРАШЭВІЧ, мастак.

г. Маладзечна.

На здымку: Барыс КІТ на сустрэчы ў Скарынаўскім цэнтры.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«Раўбічы, вядома,—не Фларыда. І ўсё-такі...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

— Можа, спонсары не спяшаюцца рабіць свае ўклады таму, што веславанне ў нас наўрад ці можна назваць самым папулярным відам спорту?

— Знаходзячыся ў Іспаніі, я быў вельмі моцна і адначасова прыемна здзіўлены тым, што па прэстыжнасці веславанне там займае другое месца пасля футбола. Кожнае спаборніцтва — гэта свята. У марафонскім заплыве стартуе больш чым 300 лодак!— нават я з вялікай цяжкасцю мог уявіць сабе такое стоўпатварэнне. Па некалькі тыдняў увесь горад, правінцыя рыхтуюцца да гэтага мерапрыемства, якое потым выліваецца ў цудоўнае свята. Людзі адпачываюць і жывуць непаўторным відовішчам. Я гэта расказваю таму, што пакуль наогул нельга параўноўваць элементарны падыход да спорту ў нас і ў развітых краінах. Як могуць наогул водныя віды быць непапулярнымі? Нідзе ж у свеце людзі не адпачываюць на асфальце. Яны едуць на бераг ракі, возера, мора, становяцца пад ветразь або бяруцца за вёслы. Што можа дазволіць сабе «саўковы» адпачываючы? Ухаластую памахаць вудачкай?! Зыходзячы толькі з гэтага, нельга выводзіць аксіёму пра ўсеагульную папулярнасць.

— Значыць, мы безнадзейна адсталі?

— За доўгія гады, будучы «новай фармацыяй», савецкім народам, мы падчыстую атрафіраваліся ў паняцці ўласнай культуры. Тое ж і са спартыўным бокам. У Еўропе, Амерыцы, нават Азіі спартыўная культура знаходзіцца на вышэйшым узроўні — я маю на ўвазе любы від спорту. Нашага ж абывацеля сёння нічым не зацягнеш ні на тэніс, ні на мастацкую гімнастыку, ні на футбол — хаця ўсё гэта надзвычай прыгожыя віды спорту. Усе заняты пошукам кавалка каўбасы. Нашаму чалавеку няма справы ні да заняткаў уласнай фігурай, ні да свайго здароўя. Галоўнае—паспець пасля работы забегчы ў магазін, адстаяць чаргу, хапнуць кавалак мяса, з'есці яго, заваліцца паспаць, а назаўтра зрабіць дакладна такі ж шлях. Усе да бясконцасці зацыкліліся на быце. Так што тут справа не ў папулярнасці або недахопе рэкламы, а ў адсутнасці элементарнай культуры жыццядзейнасці.

— І ўсё-такі, якой бы смутнай ні паўставала сённяшняя рэальная карціна, напэўна, плануецца правядзенне чэмпіянату Беларусі?

— Гэта адназначна. У наступным годзе адбудзецца першы нацыянальны чэмпіянат, і будзе ён праходзіць у памяць аб людзях, чыё жыццё было звязана з веславаннем і абарвалася ад непамернай ношы паўстаўшых праблем. У большасці сваёй імі сталі нашы цудоўныя трэнеры, якія сваёй дзейнасцю дабіваліся выдатных вынікаў, але незаслужана заставаліся ў цяні. Мы нейкім чынам збіраемся выправіць такую несправядлівасць, хаця часта гэта здараецца занадта позна.

— Напэўна, заняткі веславаннем сёння каштуе процьму грошай?

— Мы неяк падлічылі, што, для таго, каб закупіць камандзе высакаякасны інвентар на сезон, неабходна 75 тысяч долараў. У сённяшняй сітуацыі даволі праблематычна адшукаць грошы наогул, а тут яшчэ і валюта. Дзякуй Богу, не ўсе высокія чыны глядзяць на праблемы адраджэння нацыянальнага спорту скрозь пальцы. Ёсць людзі, якіх сапраўды хвалюе стан нашага спорту, а адпаведна — і здароўе нацыі. У прыватнасці, словы ўдзячнасці можна адрасаваць дырэктару спарткомплекса «Раўбічы» Аляксандру Хандогіну, які без ваганняў падтрымаў праект аб будаўніцтве ў Раўбічах вяслярнага канала. Гэта будзе самым канкрэтным крокам на шляху папулярызацыі нашага віду спорту. Акрамя таго, нарэшце з'явіцца ўласная база байдарачнікаў і канаістаў, магчымасць праводзіць вялікія міжнародныя спаборніцтвы — аж да чэмпіянатаў свету. Ды і гледачы ўбачаць, што такое сапраўднае веславанне на байдарках і каноэ.

— Тым больш будзем спадзявацца, што перспектыва ў лодачнікаў Беларусі ёсць, і нядрэнная.

— Не трэба забывацца і пра традыцыі. Практычна пачынаючы з 1960 года, у ліку алімпійскіх чэмпіёнаў абавязкова быў прадстаўнік Беларусі. Гэта і Раманоўскі, і Гарбачоў, і Макаранка, і Ранейскі, і, прабачце, я. У агульнай складанасці 39 залатых медалёў на чэмпіянатах свету заваявана менавіта беларускімі веслярамі.

І я ўсё-такі спадзяюся, што ў Беларусі байдарка і каноэ стануць адным з любімых відаў спорту. Будучае ў спартыўным свеце Беларусі за трыма відамі: традыцыйнымі футболам і хакеем, а таксама байдаркай і каноэ. Від спорту, які рэгулярна збірае ў скарбонку залатыя медалі на самых прэстыжных сусветных форумах, мае права на лепшае жыццё. Праўда, і адносіны да яго таксама павінны быць чалавечыя.

Вёў гутарку Ігар КАРНЕЙ.

Злачыннасць на транспарце. Ці можна ўтаймаваць яе?

Што трэба зрабіць, каб забяспечыць нармальную работу транспартных артэрый? Як спыніць той сапраўды абвальны рост злачыннасці, што напаткаў наш транспарт? Якія захады робяцца па абароне спажывецкага рынку рэспублікі? Гэтыя і многія іншыя праблемы стаялі ў цэнтры ўвагі ўдзельнікаў сумеснай калегіі Упраўлення ўнутраных спраў на транспарце МУС Рэспублікі Беларусь і Беларускай транспартнай пракуратуры. На ёй былі падведзены вынікі аператыўна-службовай дзейнасці за першае паўгоддзе і абмеркаваны задачы па ўзмацненню барацьбы з правапарушэннямі. У рабоце сумеснай калегіі разам з начальнікам Беларускай чыгункі Сцяпанам Шкапічам і беларускім транспартным пракурорам Леанідам Драбышэўскім, а таксама намеснікам міністра ўнутраных спраў генерал-маёрам міліцыі Канстанцінам Платонавым прынялі ўдзел адказныя работнікі Пракуратуры РБ, кіраўнікі аддзелаў унутраных спраў на транспарце. Абмеркаваны таксама задачы па выкананню плана дадатковых мерапрыемстваў па ўзмацненню барацьбы з арганізаванай злачыннасцю, зацверджанага Саветам Міністраў у маі гэтага года.

Вёў пасяджэнні сумеснай калегіі начальнік упраўлення ўнутраных спраў на транспарце генерал-маёр міліцыі Мікалай Чаргінец.

Гэта трывожная сакавіцкая ноч надоўга запомніцца многім супрацоўнікам транспартнай міліцыі. На станцыі Талька быў выяўлены труп мужчыны. Па ўсім відаць, яго забілі, каб абрабаваць.

Па трывозе быў падняты асабовы састаў Мінскага аддзела ўнутраных спраў на транспарце. На пошук злачынцы былі накіраваны спецыяльныя групы аператыўных работнікаў, якія ўзялі пад кантроль паязды, станцыі і прыпынкі на асіповіцкім напрамку. І праз тры гадзіны малодшы інспектар крымінальнага вышуку В. Сцянаўскі на станцыі Калядзічы (за 70 кіламетраў ад Талькі) затрымаў падазронага чалавека. Гэта і быў забойца. Пры раскрыцці злачынства вызначыліся таксама начальнік Мінскага аддзела ўнутраных спраў на транспарце В. Пуліновіч, яго намеснік І. Кавальчук, начальнік аддзела крымінальнага вышуку А. Варапай, аператыўны дзяжурны В. Сакалоў і шэраг іншых супрацоўнікаў.

Праз тры дні — новы трывожны сігнал: у поездзе № 288 Рыга— Гомель забіты чалавек. Зноў поўныя напружання дні і бяссонныя ночы. Нарэшце, дзякуючы ўмелым дзеянням намесніка начальніка Гомельскага аддзела ўнутраных спраў на транспарце В. Каваленкі, начальніка аддзела крымінальнага вышуку А. Панцялеева і яго намесніка А. Хатулёва ўдалося затрымаць злачынцу.

І такіх прыкладаў умелай, зладжанай работы супрацоўнікаў міліцыі, як адзначыў у сваім дакладзе першы намеснік начальніка ўпраўлення ўнутраных спраў на транспарце В. Кудраўцаў, нямала. Ці не таму і ўдалося некалькі стабілізаваць крывую злачыннасці на транспарце, якая да нядаўняга часу ішла ўгору. А тут — рэзкае зніжэнне. Так, за паўгода ў параўнанні з аналагічным леташнім перыядам зарэгістравана зніжэнне злачыннасці на 10,8 працэнта, а па лініі крымінальнага вышуку — на 14,2 працэнта. На трэць скарацілася групавая злачыннасць, некалькі павысілася раскрывальнасць злачынстваў.

Вельмі трывожная сітуацыя з захаванасцю перавозімых грузаў. Як ні дзіўна, у ролі арганізатараў такіх злачынстваў становяцца стралкі ваенізаванай аховы, самі чыгуначнікі. Летась за крадзяжы грузаў на станцыі Гомель былі асуджаны 32 стралкі ваенізаванай аховы. А сёлета на гэтай жа станцыі выяўлена група, якая ўчыніла звыш 70 крадзяжоў. У яе састаў уваходзілі 12 стралкоў і 24 чыгуначнікі іншых прафесій. На станцыі Мінск — Сартавальная ўдалося выявіць злачынную групу з 40 чалавек, у саставе якой — 13 стралкоў. А ўсяго работнікамі чыгункі ў першым паўгоддзі ўчынены 101 крадзеж, у якіх удзельнічалі 86 чалавек.

Улічваючы гэтыя, многія іншыя факты злачынных адносін стралкоў ваенізаванай аховы да сваіх службовых абавязкаў, напрошваецца пытанне: каму наогул патрэбна такая ахова?

Яшчэ з адной новай для нас з'явай давялося сутыкнуцца супрацоўнікам унутраных спраў на транспарце — крадзяжом каляровых металаў і меднага дроту на лініях сувязі. Дарэчы, дрот высякаецца на сотнях метраў, а потым накіроўваецца за мяжу. Прыводзіўся прыклад. Эстонія, якая не мае ўласных руднікоў, металургічнай прамысловасці, выйшла на пятае месца ў свеце па экспарту медзі і іншых каляровых металаў. Колькі гэтага дабра паступае туды ад нас, ніхто не ведае. Але калі браць пад увагу актыўнасць знішчэння меднага дроту на лініях сувязі, туды сплывае нямала каштоўнасцей.

Пахвальную пільнасць праявілі супрацоўнікі Полацкага аддзела ўнутраных спраў на транспарце, якія папярэдзілі вываз у Літву 130 тон бронзы. Яны ж устанавілі факт атрымання хабару старшым прарабам Полацкага ўчастка трэста «Белтрансбуд» Баравіком, які за прадастаўленне пад'язных пуцей і адпаведнай пляцоўкі атрымаў ад камерцыйнага дырэктара вільнюскай фірмы 11.300 рублёў, 4 пляшкі каньяку «Напалеон» і 6 бляшанак піва. Па гэтаму факту ўзбуджана крымінальная справа, вядзецца следства.

Даволі распаўсюджанай з'явай стаў правоз па чыгунцы «зайцоў». Вядома, не за так. Прычым нярэдка «навар», які бяруць праваднікі за правоз безбілетніка, перавышае кошт самога білета. У час праверкі толькі аднаго поезда № 263 Брэст — Мінск у двух вагонах выяўлена 14 безбілетных пасажыраў. І з кожнага праваднікі ўзялі па 100 рублёў.

Значны аб'ём работы выконваюць супрацоўнікі транспартнай міліцыі па ахове спажывецкага рынку рэспублікі. На транспарце абсталяваны 32 кантрольна - прапускныя пункты, у штаце якіх —222 супрацоўнікі. За паўгоддзе імі выяўлены 3.821 выпадак незаконнага вывазу тавараў, што складае амаль 85 працэнтаў ад агульнай колькасці падобных фактаў у цэлым па рэспубліцы. Канфіскавана прадукцыі вытворча-тэхнічнага прызначэння на суму звыш 50 мільёнаў рублёў, а вінаватыя мусяць выплаціць каля 10 мільёнаў рублёў штрафу. Спраў і клопатаў у супрацоўнікаў транспартнай міліцыі нямала. Прымаюцца адпаведныя меры па ўмацаванню матэрыяльна-тэхнічнай базы Упраўлення ўнутраных спраў па транспарце, расшыраецца колькасны састаў яго супрацоўнікаў. З мэтай забеспячэння бяспекі пасажырскіх перавозак усе паязды, у тым ліку і электрычкі, будуць суправаджаць спецыяльныя нарады міліцыі.

Многія выступаўшыя на калегіі запэўнівалі, што яны гатовы даць сапраўдны бой наплыву хвалі злачыннасці. Хочацца верыць, што гэта не пусты гук, што за ўсім гэтым — сур'ёзныя намеры.

Уладзімір ГОЙТАН.

Вераніка КАСТРА:

Я—Марыяна

(Працяг. Пачатак у №№ 140—143).

— Гэта што — прынцыповая пазіцыя?

— Так. Я не хачу ў асабістым жыцці заключаць якія-небудзь кантракты, таму што з мяне хапае кантрактаў рабочых. Гэта заўсёды— праблемы. Калі ты хочаш знаходзіцца побач з нейкім чалавекам, то таму, што кахаеш яго. А не таму, што падпісаў паперу аб тым, што ён належыць табе, а ты — яму. Толькі Бог звязвае людзей, а не шлюбныя кантракты. Законы, створаныя людзьмі, парушаюцца кожны дзень. Навошта крывадушнічаць, навошта падпісваць тое, што не можа быць выканана? Перад Богам, так, я магла б заявіць, што кахаю такога вось чалавека і хачу быць з ім разам.

— Напэўна, гэта нясціпла, і ўсё ж спытаю: вы цяпер закаханыя ў каго-небудзь?

— У мужчыну? Не. Я ўлюбёная ў сваю работу, у сваё жыццё, у людзей, у рэчы, якія мяне акружаюць, у прыроду.

— Але магчымасць пакахаць вы, напэўна, не выключаеце...

— Канешне, не! Проста ў майго сэрца цяпер канікулы, і каханне, як заўсёды, прыйдзе нечакана, застане цябе знянацку.

— Як вашы дзеці адносяцца да таго, што іх маці — славутасць? Ці шмат вам удаецца удзяляць ім увагі?

— Малодшы, Мішэль, яму дзесяць гадоў, мяне не ўхваляе, між іншым, як і старэйшага сына, які працуе на эстрадзе. Усякі раз Мішэль вельмі крытычна назірае за тым, як мы ў спешцы пераапранаемся, як я мяняю парыкі, забаўкі. Паглядзіць, а потым кажа: «Вы абое зусім звар'яцелі, перастаньце рабіць з сябе паяцаў». Цярпець не можа здымачную абстаноўку, гучную музыку, пражэктары. Ён, канешне, аддаў бы перавагу мець нармальную маці, якая была б замужам і праводзіла больш часу дома.

Старэйшага сына Веранікі завуць Крысціян, яму 17 гадоў, тры гады ён вучыўся опернаму мастацтву, і педагогі абяцалі яму нядрэнную будучыню. Потым раптам усё кінуў, цяпер спявае ў рок-групе і мае вялікі поспех, выпусціў некалькі дыскаў. Вераніка, як усякая маці, натуральна, перажывае, што сын пакінуў вучобу дзеля кар'еры, якая ёй не вельмі падабаецца, і хоць Крысціян паабяцаў выправіць справу, яна пакуль толькі ўздыхае і чакае, чым закончыцца гэты «рок-эксперымент».

— Вельмі хачу, каб мае хлопчыкі сталі добрымі людзьмі і прафесіяналамі. У мяне слаўныя сыны, мы сардэчна і цёпла адносімся адзін да аднаго, адкрыта абмяркоўваем самыя складаныя пытанні. Я размаўляю з дзецьмі аб сексе, аб наркотыках, аб многіх іншых праблемах, каб яны заўсёды ведалі праўду. Таму што калі аб гэтым не буду гаварыць я, то хто-небудзь іншы можа сказаць ім хлусню. Наогул я ім больш сяброўка або сястра, чым маці.

— Вераніка, большасць вашых тэлесерыялаў гледачы глядзяць са слязьмі на вачах, такая іх спецыфіка. А самі вы калі-небудзь плачаце?

— О-о, у рэальным жыцці слёзы з мяне цяжка выціснуць. Але я шчыра пакутую, калі сутыкаюся з несправядлівасцю, хлуснёй. Я люблю глядзець тэленавіны, але кожны раз аказваюся зусім разбітай, да болю ў страўніку: колькі зла, колькі несправядлівасці, колькі агідных рэчаў робіцца ў свеце, колькі няшчасных, пакутуючых дзяцей! Мне страшна за іх, за іх будучыню. Вось тут я здольная заплакаць.

— А чым выклікана ваша цікавасць да Расіі?

— Кадры, якія мне даводзілася бачыць на экране тэлевізара, даюць уяўленне аб Расіі як аб нечым вялікім, уражальным. Апрача таго, мне вельмі шмат расказвалі пра вашу краіну. Перш за ўсё, канешне, Фані. Яна заўсёды мне кажа, што там жывуць дзіўныя людзі: вельмі чалавечныя, добрыя, паважлівыя, і калі ты зможаш ім спадабацца, то яны ўжо ніколі цябе не забудуць, гэта будзе твая публіка да канца. На жаль, у нас, у Мексіцы, публіка іншая. Варта толькі табе знікнуць з тэлеэкрана на нейкі час, гледачы тут жа пра цябе забываюць...

(Працяг будзе).

СТВОРАНА Ў ПОЛЫМІ

Кажуць, што полымя можа ўсё: знішчыць, абнавіць, стварыць занава. У полымі здольнае нараджацца хараство, назаўжды адзначанае пячаткай вогненнага цудадзейства. Усё гэта поўнасцю пасуе да заняткаў, якім прысвячае шмат часу мінчанін Аляксандр Герасімаў.

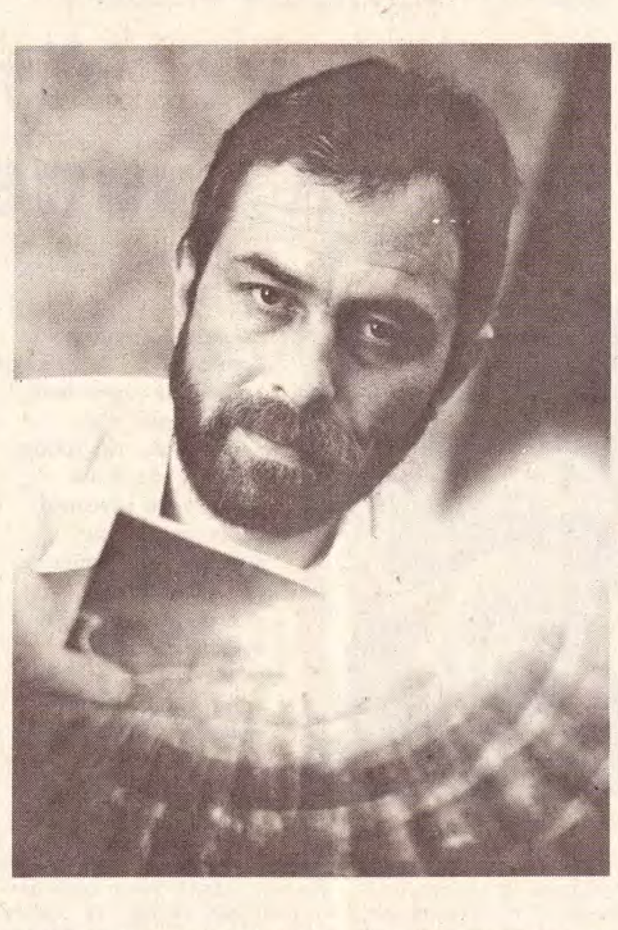

Захапленне яго рэдкае. Не памылюся, калі скажу, што ўсяго некалькі майстроў на Беларусі валодаюць вогненнай тэхнікай шклоэмалі. Іх творы нараджаюцца нябачна для вачэй у глыбінях высокатэмпературных печаў.

Аляксандр Герасімаў не з кагорты прафесіянальных мастакоў-прыкладнікоў. Ён фізік. Калі ён упершыню паказаў свае работы на выстаўках, былі чутны ментарскія заўвагі: так не бывае, гэта не ў традыцыі. Каб зразумець сэнс гэтых заўваг, растлумачу, што ўся плошча вырабу са шклоэмалі звычайна падзяляецца невысокімі металічнымі разгародкамі. У кожную клетачку залiваецца свайго колеру эмаль. Так звычайна рабілі ўсе. Але ж Аляксандр — інжынер, каму ж яшчэ, як не яму, ламаць стэрэатыпы, шукаць новае? Карацей кажучы, перагародкі на многіх вырабах зніклі, эмалі змяшаліся, а іх колер дзякуючы навуковаму веданню хімічных рэакцый, нечакана стаў прымаць новыя адценні. Так узнікаў свой уласны стыль, свая тэхналогія.

Аляксандр раскладвае на невялічкім століку такі ж маленькі інструмент. Тут, каля шафы з кнігамі, побач з акном, расчыненым у цёплы ліпеньскі вечар, уся яго майстэрня. За акном над зялёнымі купінамі дрэў высіцца шпіль старога касцёла. Магчыма, гэты ажурны сілуэт у свой час навеяў галоўную тэму яго захаплення. Мініяцюры са шклоэмалі універсальныя: яны здольныя перадаваць прыгажосць пейзажу, дакладнасць партрэта, дэталізаванасць архітэктуры, але Аляксандр скіраваўся ў адным напрамку — замкавая архітэктура Беларусі.

— Вось яны, мае замкі,— раскладвае Аляксандр на стале цудоўныя мініяцюры. Эмалевая роўнядзь бліщчыць, святло заходзячага сонца адлюстроўваецца на ёй разам са шпілем касцёла. Углядаешся— і губляеш пачуццё рэальнасці, траціш здольнасць адрозніваць, дзе канчаецца адлюстраванне і дзе працягваецца малюнак. А вось наступная мініяцюра: на блакіце неба застаўся след лятучага воблака. Такі ж лёгкі след — абрыс, нібы здань, пакінулі ў небе сцены старога замка. Блакіт выступае праз чырвань цэглы, чырвань — праз зеляніну траў ля падножжа сцен, зеляніна зліваецца з халоднай шэранню камянёў...

Ірэальнасць колераў — галоўная рыса мініяцюр Аляксандра. Яна вынікае з самой прыроды эмалей. Варта прыгадаць, што таўшчыня шклянога слоя — ўсяго долі міліметра. Праз такі празрысты слой па-асабліваму прасвечваецца метал, па-асабліваму праламляецца святло. Без гэтай таямнічай незвычайнасці колераў не было б таго поспеху, які спадарожнічаў яго работам на замежных выстаўках. Замежжа — асобы крытэрый для гэтага мастацтва. На жаль, не на нашай зямлі былі створаны лепшыя ўзоры, не нашы мастакі дасягнулі вяршынь гэтай тонкай справы. Але, калі прыгадаць, што работы Герасімава набыты ў ЗША, В'етнаме, Германіі, Польшчы, то зусім не такім гаротным пачынаеш бачыць лёс беларускай шклоэмалі. Не кожны можа ўбачыць яго апошнія работы, якія створаны па заказу беларускага камерцыйнага банка «Дукат». Яны ўпрыгожваюць службовы пакой, дзе часта праводзяць адказныя перагаворы, дзе сам інтэр'ер павінен поўніць атмасферу ўстойлівай гармоніяй, трываласцю.

Гляджу на мініяцюры, захапляюся пералівамі фарбаў і міжволі выношваю нясціплае пытанне: колькі ж усё гэта каштуе. Нават не магу прыкладна ўявіць, бо няма з чым параўнаць. Наша дэкаратыўна-прыкладная галіна, на жаль, у апошні час стала своеасаблівым палігонам псеўдамастацкіх пошукаў, кан'юнктурных тэм. Прасцей кажучы, ляпіў бы гэты чалавек салодкія пейзажы ды салёныя «ню» і купаўся б у заробленых такім шляхам грашах. А то — што надумаў, старажытныя замкі малюе.

— Пра кошт вы пытаеце дарэмна, вялікіх прыбыткаў ад шклоэмалі не маю,— кажа Аляксандр.— Калі б на самай справе за шырспажыў узяцца — справа іншая. Але ж я сваіх замкаў не прадаю.

Толькі потым, пасля гэтай сустрэчы, аналізуючы сказанае і пачутае, я зразумеў, што азначае «замкаў не прадаю». Не падумайце толькі, што ён іх дорыць, не спяшайцеся ў чаргу за бясплатнымі шэдэўрамі. Мініяцюры прадаюцца па агульнапрынятым кошце. Але ён прадае паўтор таго арыгінала, які выпеставаў у **сваёй** фантазіі, выканаў у **сваім** стылі, сфармуляваў, зыходзячы са **свайго** стаўлення да мастацкіх каштоўнасцей. Варта паглядзець, якімі ён адлюстраваў замкі ў Косаве, Нясвіжы, Міры, Гродна, Лідзе, Заслаўі, варта ўбачыць, якімі ён паказаў цэрквы, касцёлы, капліцы Бацькаўшчыны, — і вы зразумееце — ён сапраўды сваімі замкамі не гандлюе. Не вырабляе іх на патрэбу ахвочаму пакупніку, не ладзіць пад густ мецэнатаў, а сумленна і ўпарта робіць сваё: творыць, як падказвае ўласнае сумленне.

Нагадаю словы вядомага нямецкага мастацтвазнаўцы прафесара Ю. Шнайдэра, сказаныя больш за паўстагоддзя таму: «Мастацкая эмаль не прыносіць багацця. Толькі маральна багатыя людзі знойдуць у ёй творчае задавальненне».

Яўген ПЯСЕЦКІ.

Зорная дыягностыка

Урач-астролаг Цаган-Кувюн Параіс распрацаваў дыягнастычную табліцу, якая адлюстроўвае вывады, зробленыя спецыялістам у выніку шматгадовых назіранняў. Ён высветліў, што ўсе людзі, народжаныя пад адным знакам задыяка, аднолькава маюць схільнасць да некаторых хвароб, прычым кожнае сузор'е дыктуе свае хваробы. Прапануем пазнаёміцца з фрагментамі сістэмы зорнай дыягностыкі.

ЛЕЎ (23.07—22.08)

І ў жанчын, і ў мужчын, народжаных пад гэтым знакам, ёсць схільнасць да хвароб пазваночніка, сэрца, сасудаў, нервовай сістэмы, нырак, нярэдкія ўскладненні ў палавым жыцці. Але ўсе хваробы ў ільвоў непрацяглыя, выздараўленне наступае вельмі хутка.

Ва ўзросце 45—50 гадоў вялікая небяспека абвастрэння ці праявы анеміі, лейкеміі, артрыту, флебіту, эмбаліі, падагры, гангрэны ног, кровазліцця ў сятчатку вока.

Ільвам уласціва дзейнічаць без агляд кі, таму няшчасныя выпадкі нярэдка падсцерагаюць іх. Жанчыны-ільвіцы дрэнна пераносяць сонечныя прамяні, часта хварэюць на неўрозы з-за сексуальнай незадаволенасці.

Рэкамендацыі: і льву, і львіцы, як нікому, неабходна чыстае паветра. Займайцеся спортам на прыродзе.

Мужчынам-ільвам нельга захапляцца алкаголем. Калі ў стральца, які злоўжывае спіртным, звычайна паражаецца толькі печань, дык ільву пагражае інфаркт ці інсульт.

ДЗЕВА (23.08—23.09)

Слабае месца і ў жанчын, і ў мужчын — страўнікава-кішэчны тракт, часцей кішэчнік. Дзевы пакутваюць ад запораў, гемароя, калітаў, а таксама хвароб крыві.

Людзі, народжаныя пад гэтым знакам, як правіла, па характары іпахондрыкі. Яны вызначаюцца недаверлівасцю, адчуваюць страх за сваё здароўе і жыццё. Магчыма, гэтыя перажыванні вядуць да нервовых хвароб, што часта сустракаюцца ў іх.

Асаблівасць дзеў — галава. Яна працуе ў іх, як камп'ютэр, няспынна аналізуючы рэчы, падзеі, з'явы... Дзевы так бязлітасна эксплуатуюць гэтую сваю асаблівасць, што нярэдка аналітычны працэс працякае дзеля самога працэсу. Адсюль празмерная стамляльнасць, хваробы сасудаў галаўнога мозга.

Жанчыны-дзевы схільныя да пнеўманіі, алергіі, цыстыту. У мужчын рана праяўляецца імпатэнцыя.

Рэкамендацыі: абоім полам трэба пазбягаць тлустай і смажанай ежы, моцных хвалянняў і неператамляць мозг. У гэтым добра дапамагае такое хобі, як агародніцтва, кветаводства, адным словам, любая работа на зямлі. Вельмі карысны бег. Абоім пажадана весці рытмічнае палавое жыццё.

ШАЛІ (24.09—23.10)

Людзі, народжаныя пад гэтым знакам, маюць схільнасць да хвароб нырак і нервовай сістэмы. У іх медыцынскіх картах нярэдка сустракаюцца мочакаменная хвароба і радыкуліт.

Жанчынам уласцівы стан слабасці, што ўзнікае быццам без бачных прычын. Нярэдка ў іх баляць суставы.

Хваробы ў шаляў часта — вынік ляноты і няправільнага ладу жыцця. Абломаў — тыповы прадстаўнік гэтага знака задыяка. Але жанчыны-шалі бываюць і вельмі энергічнымі. Іх можна сустрэць сярод адміністратараў і забеспячэнцаў.

Галоўныя ворагі ў жанчын, і ў мужчын — холад і сырасць. У абоіх — нізкая супраціўляльнасць да хвароб.

З-за захаплення вострай ежай даволі часта шалі хварэюць на язвы страўніка і дванаццаціперснай кішкі.

Рэкамендацыі: шалям трэба быць асцярожнымі пры абыходжанні з хімічнымі прэпаратамі — рэакцыя можа быць неадэкватная. Трэба максімальна скараціць ужыванне кіслот — воцат, цытрусавыя...

Не менш двух разоў на тыдзень пажаданы агульныя масаж.

НА ДВОР'Е

21 ліпеня

Сёння ўдзень па рэспубліцы пераменная воблачнасць без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве, Гомелі, Мінску — 26—28, Брэсце, Гродна — 28—30 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак без ападкаў, толькі ўдзень 23 ліпеня па паўночнаму захаду кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ўначы 14—19, удзень 25—30 градусаў. 23 ліпеня па паўночнаму захаду 21—26 градусаў вышэй нуля.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Падборка матэрыялаў, прысвечаная фестывалю **«Славянскі кірмаш»** у Віцебску.

«Шчаслівая пяцёрка» — прэм'ера гульні для чытачоў «СБ».

Артыкул кандыдата юрыдычных навук Юрыя Смірнова пад рубрыкай «Рэферэндум: быць ці не быць?»

«Даследаванне пасля «абследавання» — аб праблеме піцца з пункту гледжання эканомікі, палітыкі, гісторыі, дыпламатыі, літаратуры.

Падборка матэрыялаў, прымеркаваная да 65-годдзя «СБ».

«Экспрэс-партрэт» — вершы **расійскага паэта Уладзіміра Бута.**

Замежная інфармацыя.
Навіны
Рэклама.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

21 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.45. «Крымінальны талент». Маст. фільм. 1-я серыя.
9.50. Футбол. Таварыскі матч. Зборная Літвы — «Дынама» (Мінск) (у запісе).
16.30. Навіны.
16.35. «Пра Чырвоную шапачку». Маст. фільм. 2-я серыя.
17.45. Мультфільм.
18.00. Міжнародны музычны фестываль «Славянскі кірмаш».
19.40. Наш каментарый.
19.45. «Пра пустыя аўтобусы і перапоўненыя вагоны». Прамая лінія.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Мультфільм для дарослых.
22.00. Міжнародны музычны фестываль «Славянскі кірмаш». Пасля заканчэння—НІКа.

І канал. Астанкіна

8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.05. «Зоркі рускага балета». Музычны фільм. 2-я серыя.
10.15. Марафон-15.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Я рады сустрэчы з вамі».
13.10. Свет грошай Адама Сміта.
13.40. Блакнот.
13.45. «Адпачывай».
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. «Гонкі па вертыкалі». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.30. Міжнародны музычны фестываль «Славянскі кірмаш».
17.00. Навіны.
17.25. «Папірусы». Дак. фільм.
17.40. Студыя «Палітыка» паказвае... «Версія аб канверсіі».
18.15. «Багатыя таксама плачуць».
19.00. Тэма.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Кватэра». 5-я серыя.
21.10. Фермата.
21.30. «Пяць кольцаў».
21.55. Маст. фільм «Стэла» з серыі «Прыгоды прыватнага сышчыка» (Венгрыя).
23.00. Навіны.
23.25. «Юрмала-92». Начная музычная праграма.
0.25. «Гонкі па вертыкалі». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

15.00. Прастора плюс.
15.30. Мульці-пульці.
15.40. «Дзіцячыя мары» (Францыя). 11-я серыя.
16.00. «Кенгуру».
16.30. Там-там—навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Рускі балет без Расіі.
17.30. «Незгаральная купіна». Перадача 3-я.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Г. Свірыдаў. Новыя харавыя творы.
18.45. «Ніжнявартаўск». Дак. фільм.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Пацаны». Маст. фільм.
21.00. «Залатаы Астап». Усерасійскі конкурс гумарыстаў. Выпуск 2-гі.
21.15. «Правілы гульні».
22.00. Весткі.
22.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.50. «Музычны экзамен». Музыка маладых. Перадача 1-я.

22 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Крымінальны талент». Маст. фільм. 2-я серыя.
10.15. «Майстэрня». Мастак А. Задорын.
16.30. Навіны.
16.35. Учора, сёння... заўтра? Вілейскі дзіцячы спецінтэрнат.
17.10. Голас. Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў.
18.00. Дак. фільмы.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Наш каментарый. «Ракеты для аўтарытэту».
19.15. Мультфільмы для дарослых.
19.40. Калыханка.
20.00. Міжнародны музычны фестываль «Славянскі кірмаш». Фінал.
21.40. Панарама.
22.05. Відэасалон. «Шлюб па-італьянску». Маст. фільм (Італія—Францыя).
23.45. НІКа.
24.00. Міжнародны музычны фестываль «Славянскі кірмаш». Джаз уначы.

І канал. Астанкіна

8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.45. Мультфільм.
10.05. Брэйн рынг.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Дзіцячы музычны клуб.
12.00. Свята ў Меліхаве.
13.10. Тэлемікст.
13.55. Блакнот.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. «Гонкі па вертыкалі». Маст. фільм. 3-я серыя.
15.30. Міжнародны музычны фестываль «Славянскі кірмаш».
17.00. Навіны.
17.25. Студыя «Палітыка» паказвае... «Рэпатрыянты».
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.40. Кінапанарама.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Кватэра». 6-я серыя.
21.15. «Чорная скрыня».
21.55. Маст. фільм «За мяжу—патаемна» з серыі «Прыгоды прыватнага сышчыка» (Венгрыя).
23.00. Навіны.
23.25. «Юрмала-92». Начная музычная праграма.
0.25. «Гонкі па вертыкалі». Маст. фільм. 3-я серыя.

Канал «Расія»

8.35. «Залатаы Астап». Усерасійскі конкурс гумарыстаў.
8.50. «Шэдэўры еўрапейскай музыкі з храма Святога Францыска Асізскага».
9.30. «К-2» прадстаўляе праграмы: «Медыя», «Хто там?», «3, 2, 1» і маст. фільм «Узломшчык».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Казырная дама.
15.30. «Цвярскі ракурс».
16.05. «Перад лікам Госпада...» М. Цвятаева.
16.30. Там-там—навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Мульці-пульці.
17.15. Далёкі Усход.
18.00. Тварам да Расіі.
18.15. Апазіцыя.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тэлегульня «Лога».
20.00. «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.50. Начны акцёрскі клуб.
22.00. Весткі.
22.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.50. Міжнародны конкурс папулярнай музыкі «Юрмала-92».

РАДЫЁ

22 ліпеня

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 19.45, 23.00.

7.00 —«Радыёфакт». 8.15 — «Дзелавы веснік: эканоміка і палітыка». 9.15 —«Адданасць прызванню». Радыёрасказ. 10.15 — для маленькіх. М. Вышынскі. «Рэха», «Сняжынка». Апавяданні. 10.30—Ф. Міронаў. «Балада пра бусла». 11.20 — «Служба — дні і ночы». 12.00 «Апоўдні». 13.00 —«У абедзенны перапынак». 14.00 —«З новых запісаў музычнай радыёфанатэкі». Канцэрт. 15.15 — эстрадная праграма. 16.05 — А. Вольскі. «Выгнанне Рагнеды». Радыёкампазіцыя. 17.00 —«Музычная гадзіна». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 —«Дзень нашага жыцця». 20.05 — вячэрняя казка. 20.25— літаратурна - асветніцкі канал «Мост». 23.10 —гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная».

Фільмы тыдня

«Геній», «Дзіна», «Усходні калідор, або Рэкет па...», «Ахвяра ў імя кахання».

...Сяргей Нянашаў калісьці быў таленавітым фізікам-электроншчыкам. Аднак часы мяняюцца, мяняюцца і людзі: цяпер Сяргей — дырэктар агароднінага магазіна. Адно засталося нязменным — яго фенаменальныя здольнасці, якія герой выкарыстоўвае, прама скажам, канфліктуючы з законам. Узброіўшыся электронікай, Сяргей шантажыруе багацеяў, якія нажылі капіталы несумленным шляхам. «Робін Гуд» нашага часу лавіруе паміж міліцыяй і мафіяй... Аб тым, што з гэтага атрымалася, гледачы даведаюцца, паглядзеўшы каляровую мастацкую кінакарціну «ГЕНІЙ», створаную кінематаграфістамі студыі «Ладага» кінастудыі «Ленфільм». Фільм зняты ў даволі рэдкім жанры махлярскага дэтэктыва.

З цікавасцю глядзіцца і новая каляровая мастацкая кінастужка «ДЗІНА» вытворчасці кінастудыі «КінКом». Падзеі гэтага фільма адбываюцца ў час грамадзянскай вайны. Сюжэт насычаны сцэнамі жахаў і забойстваў, і звышнатуральных сіл — карціна ж знята ў жанры містычнай трагедыі з элементамі меладрамы.

...Павятовы доктар Бердаў знік пры дзіўных абставінах. Яго, як высветлілася ў далейшым, загрызлі вампіры. Дачка доктара па імені Дзіна, прыгожая дзяўчына, жыве ў вёсцы. Яна адзінокая і самотная. І вось у сне ёй стаў з'яўляцца прывід бацькі. Ён паведамляе Дзіне пра тыя няшчасці, якія ў хуткім часе павінны адбыцца з тым або іншым жыхаром станіцы. Дзіна ў страху ад гэтых прароцтваў, а аднавяскоўцы ўпэўнены, што яна вядзьмарка...

У кінатэатрах і клубах будзе паказвацца таксама новая каляровая двухсерыйная мастацкая кінастужка «УСХОДНІ КАЛІДОР, АБО РЭКЕТ ПА...». Гэта сумесная работа камерцыйнага кінавідэааб'яднання «Оркенфільм» творча-вытворчага аб'яднання «Катарсіс» і кінастудыі «Ялта-фільм».

У старажытным замку (афіцыяльна — гэта помнік архітэктуры, краязнаўчы музей, часова зачынены на рэстаўрацыю) размешчана рэзідэнцыя мясцовай мафіі. Якраз тут яе завадатар — Гаспадар чакае сустрэчы з прадстаўнікамі вышэйшай інстанцыі Сытым і пасланнікам з «цэнтра» Масквічом. Аднак Сыты не даверае Гаспадару, утойвае ад яго дэталі перагавораў, што прыводзіць іх да крывавага разбору.

Аматарам меладрамы адрасавана каляровая двухсерыйная індыйская мастацкая кінастужка «АХВЯРА У ІМЯ КАХАННЯ».

...Яны сустрэліся пры абставінах вельмі драматычных. Прынцэса Дзевіна вырашыла пакатацца на новай машыне, але ў дарозе здарылася паломка, і дзяўчына апынулася адна ў лесе. Разбойнікі, як звычайна, тут як тут. Выпадкова паблізу аказаўся Білу і, канешне, зладзеі вымушаны былі адступіць. А каб давесці да канца высакародную справу, Білу ўзяўся яшчэ і адрамантаваць машыну —вельмі дарагую, замежнай маркі. Калі ж на добра адрамантаваным аўтамабілі паўстаў перад светлымі вачамі прыгажуні, тая абурылася: як ён пасмеў дакрануцца да такой дарагой рэчы! І замест таго каб заплаціць за работу, Дзевіна пачала пагражаць Білу турмой. Вопытны глядач, праўда, разумее, што за рэзкасцю гераіні не што іншае, як тая простая акалічнасць, што юнак ёй спадабаўся...

Галоўных герояў выконваюць Мітхун Чакраборці, Дзімпл Кападзіа, Мандакіні Дэні.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін —32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах —32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850. Зак. № 144.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12